

DER TEUFEL

ZBIIRKA PRIPOVIJEDAKA
autor: Zoran Hercigonja

IMPRESSUM:

Autor: **Zoran Hercigonja, mag.edu.inf.**

Web: **zoran-hercigonja.webnode.hr**

E-mail: **zoran.hercigonja@gmail.com**

Nakladnik: **Vlastita naklada autora**

Graf. priprema: **Zoran Hercigonja**

Mjesto i godina

izdavanja: **Imbriovec Jalžabetski 45c, 2017. godine**

Br. stranica: **50**

Uvez i format: **Meki, A5**

ISBN 978-953-8200-00-7

Sadržaj:

Farlang.....	03
Oneiro.....	19
Nikitis.....	41

FARLANG

Budio se uz jaku glavobolju iz sinoćnje alkoholne narkoze, još uvijek uljuljkan u cjelove tamnolute ljepotice s kojom je proveo noć u samačkom stanu. Prokrvljivao je omamljene udove, rastežući se poput kućne mačke i trljao oči pokušavajući smiriti glavobolju. Rufus Elifas potpuno je izgubio pojam o vremenu. Postao je kronično umoran od nesređenog života, od orgija noći. Prošlu noć, probudio je u zagrljaju bujice moćnih tekila i još vatrenijih poljubaca eskort dame. Imao je običaj kasno ustajati, cijele noći se zabavljati i trošiti obiteljski novac. Budio se bez cilja i svrhe svakog novog dana ili svake večeri što je bilo njegovo normalno vrijeme za buđenje. Potpuno je izgubio osjećaj za dan i noć. Bilo je oko osam sati navečer, pogodno vrijeme za novi izlazak i iscrpljivanje u kotlu alkoholne narkoze i zagrljaju namirisanih eskort dama koje su ga gušile jakim parfemima i izazivale mučninu. Želudac mu je poput probušene gume. Gladan je, ali lijen ustati i udovoljiti osnovnome životnom nagonu. Okrene se prema noćnom ormariću i pored prevrnutih boca ispražnjene tekile uzima i pali cigaretu. Gleda u strop i odbija dimove. U oblaku dima bliješti titravo svjetlo noćnog kluba iz susjedne ulice. Rufus Elifas, sin uglednog kardiokirurga iz obitelji s duboko ukorijenjenom tradicijom liječničke profesije, gdje sva muška djeca moraju postati liječnici, predao se ugodnom sanjarenju o prošloj noći. Prisjeća se vitke žene u crvenoj kratkoj haljinici za izlazak iznad koljena, nabreklih grudi ispod takne zelene majice i razbarušene crne kose. I u dimu cigarete, vidi njezin lik toliko stvaran da bi ga mogao dotaknuti rukom. Omamljen u još uvijek prisutnom hormonalnom oduševljenju, Rufus zamišlja cjelove te čarobne eskort dame. Njena kosa gusta kao mahovina, crna kao ugljen razasuta po cijelom tijelu koje pulsira u taktu srca, zatim topli vrat kao tek svježje pomuzeno mlijeko, prije nego ga prerade i umrtve čar ambalažom i hladnjakom, pa nježna, latičasta koža i topli dah. Rusuf zarije prste u jastuk pored sebe i tijelom se privije uz pamučn plahte krevta. Dubolim uzdisajima osjeća jetki miris znoja i daha. To ga uzbuđi i probudi intimnija sjećanja na proteklu noć. Isti taj miris osjeća na toj ženi, jetki miris znoja i daha, pomiješan s nekim jakim parfemom njemu nepoznatog proizvođača. Valja se s tom ženjom, šapće joj nešto u uho i govori joj da mu je sve na svijetu, da je najsretniji čovjek koji je ikada postojao od vremena Adama i Eve. Izvrće se u krevetu i grli plahte; napaljuje ga jastuk kojeg stiže sve više i više k sebi, ne bi li ponovno proživio sinoćnje iskustvo napaljenog samca. Ubrzo naiđe na neki nepoznati predmet. Probudi se iz te slatkomislene euforične napaljenosti. Izvrne se na leđa, odbije dim cigarete i proučava taj tajanstveni predmet. U desnom dlanu drži sićušan ključ s privjeskom. Najprije pomisli da su to ključevi stana eskort dame s kojom je proveo noć. *Mora da sam je oduševio svojim nastupom sinoć.* Histerično se nasmije svojim mislima. Osvrne se na noćni ormarić na kojme je sinoć ostavio iznos za izvjesnu damu. No novci su No svežanj novacaje bio netaknut. *Opa.Nije uzela novce. Stvarno sam pravi šarmer. Možda je odlučila otvoriti mi ne samo put do svojeg srca i utrobe nego i vrata svojeg stana.* Ta ga pomisao posebno uzbuđi i zahihoće kao konj u galopu. No kad je bolje proučio ključ s privjeskom, ubrzo uvidje da neće biti ništa od njezinog stana. To je bio ključić od ormarića obližnjeg supermarketa u kojem se ostavljaju stvari poput torbice prije ulaska u prodavaonicu. Odao ga je logo na privjesku ključa. Radilo se o crno bijelom šahovnici. Pomalo razočaran, sjedne na rub kreveta. Otvori ladicu i izvadi par dana staru puter štangicu.

Ugasi cigaretu u pepeljari i zagriže tvrdo pecivo. Drugom rukom okreće i proučava ključ. Vrlo je znatiželjan. Iznenaduje ga sama srž ljudske znatiželje i gluposti kojom je upravo sad pogođen.

Ne vjeruje koliko ga kopka ta pomisao na to što ej ta eskort dama mogla ostaviti u tom ormariću i zašto je baš njemu ostavila taj ključić. Je li troliko zgodan? Ili možda uspješan u krevetu? Smatrao je ovo drugo zaslužnim za ovakav uspjeh i posebnu pažnju koju mu je odala ljepotica ključićem od ormarića. *Ali zašto baš supermarket? Zašto baš ta neutralna lokacija?* Pomalo se poboja de neće upasti u kakvu zamku, šverceraj kakvim zabranjenim sadržajima. *Tko zna s čim se ta kurva bavi? Ali moglo bi biti zanimljivo.* Ionako je poznat po krijumčarenju manjih količina droge zbog čega je izbačen iz prve godine fakulteta političkih znanosti, zbog čega je ekskomuniciran iz bogate obitelji. Kao da sada u svakom zagrizu puter štangice vidi ono jutro za obiteljskim stolom kada mu je otac prijetio, nazivao ga svakojakim nemilosrdnim i pogrđnim imenima. Vidi pred očima autortnog oca koji u finom, tek ispeglanom sakou skače oko stola kao mačak oko vruće kaše i drži vojničke govore od kojih je Rufusu bilo zlo, jer su se uvijek ponavljali, uvijek isto. *Prokelta lijena bitango! Sve činim za tebe. Dajem sve od sebe, omogućavam ti sve. Živiš kao bog. Nije te briga što ćeš sutra jesti, da li ćeš iamt i krov nad glavom. Sve sma ti komogućio, a ti mitako vraćaš?! Družiš s sproपालicama, krijumčariš drogu, opijaš se do besviejsti. Ne hodaš an predavanaj, ne daješ ispite!! Što misliš da sma ja budala? Rušiš ugled ove obitelji! Ti si propalica, ništ koristi. Gubi se da te nikad više nisam vidio!* I majka je isto stala uz oca kao divizija uz svojeg generala kojeg idealizira i slavi. Oboje su se urotili protiv njega, oboje!! Jedino je starija sestra po njegovu mišljenju bila dobra duša koja ga je u teškoj životnoj krizi smjestila u ovaj stan nasuprot noćnog kluba i plaćala mu stanarinu. Jedino ona može razumijeti njegove jade. Rufus dovršava puter štangicu, obriše ruku u plahtu, iskapi preostalu kap tekile koja se slila na dno boce. Ustaje, oblači traper hlače, kariranu košulju i obuva teške cipele debelih džonova. Zimsko je vrijeme, pa uzima i mornarski kaput s podignutom kragom koja je doticala kratko ošišanu usijanu glavu. Preostale novce s ormarića turne u džep i krene prema vratima. Na pragu proleti mu samo jedna misao glavom: „*Kada bi se barem dogodilo čudo!*“ I to čudo bi ga trebalo dovesti u red i probuditi ga iz raskalašenog života. Ipak on je tek na početku životnog puta, tek mu je dvadeset godina.

Uputi se ulicom do supermarketa. Vani puše hladan vjetar i štipa za obraze. Rufus sav stisnut ukočenih očiju koje suze zbog prelaska iz toplog na hladni zrak, vrti po glavi tu istu misao: „*kada bi se barem dogodilo čudo!*“ Jedino ga čudo može spasiti iz ovog stanja životne zablude. Prolazi pokraj dobro poznatog noćnog kluba i prisjeća se svih svojih zabavnih noći i svih eskort dama koje su ugrezle u njegovu pomalo oštećenom pamćenju od zbog ogromnih količina profiltriranog alkohola. Prisjeit se na što mu se svodi život: danima živi kao pustinjač, a kada se zabavlja, onda to završi heliogabalski i nema kraja tim orgijama. Jednostavno ne želi da se završe, želi da vječno traju. Nogu pred nogu, dolazi i do supermarketa. Pred vratima koja se sama otvaraju stane i bulji u logo trgovine. Uspoređuje logo trgovine sa šahovnicom s crno-bijelim poljima s privjeskom ključeva. „*To je to. Čeka me nego sakriveno blago.*“. Ispunjen nekim čudnim osjećajem osobnog zadovoljstva potpuno različitog od zadovoljstva koje ga ispunjava kada je napaljen, ulazi u supermarket. Vrata se otvraju i Rufus uđe u graju ljudi. Jedan trenutka stoji i gelda sve te ljude koji su tako sretni u

svojim malim sređenim životima. Gleda u mlade roditelje kako s djecom kupuju potrepštine, gleda starce iz sretnog i dugogodišnjeg braka i mlade ljubavnike koji su na početku strastvene veze.

Poželi biti poput njih, a onda se sjeti koliko je potrebno uložiti napora i truda da se stvori nešto nalik tome, a kada saviješ takvo gnijezdo osobnog zadovoljstva, onda želja umire i nestaje, onda više čovjek nema čemu težiti. Svemu ubrzo dođe kraj, sve se rasplina i odapne u mraku. Pita se: „*Ako je smisao pitanja dati odgovor na njega, koji je onda smisao tog pitanja? Ako dogovori na pitanje, ono gubi svoj smisao i svrhu. Isto je i sa lijepim obiteljskim životom. Čovjek teži njemu kada nema lijep obiteljski život. On tada želi i živi zbog te želje živi od nadanja da će se to ostvariti. Želja, težnja za postizanjem, ostvarenjem nečega, nagon, čežnja, žudnjom da se isto postigne. Sve to čovejka čini živim daje mu smisao. No jednom kada to nestane, prestaje biti smisla. Dok me obuzima nešto, dok žarko želim nešto, onda živim i jesam, a poslije toga nestajem i rastvaram se. Kad jednom osvari lijep život više nema što željeti.*“ Takve su misli kružile po poligonu uma mladog čovjeka ufanog u hibrid neke elementarne filozofije valstovitog života. Da ga nije jedna od proalznika zamolio da se umakne u stranu da može provesti kolica, skorob i zaboravio pošot je došao u supermarket. Skrene pogled s prizor sretnih obitelji na sive metalne ormariće označene žutim borjevima. Pregledava ključ i traži broj na njemu. S druge strane privjeska, nalazi se zelenom bojom ispisan broj devedeset i četiri. Obuzet znatiželjom i nestrpljenjem, pogledom traži broj „94“. Bio je u posljednjem redu ormarića. Stavi ključ u bravu, ali brava ne odgovara. Potruđi se malo jače, ali ključ dođe do pola i dalje ne ide. Opsuje i onog tko je izmislio bravu i ključ i onog koji je izgradio ovaj supermarket. Pokuša ponovno, ali opet bez uspjeha. Razljuti se i baci ključeve pred ormarić. Rufusevu nervozu i neuspjeli pokušaj otvaranja ormarića, zamijeti i zaštitar. Neprimjetno i profesionalno se približi Rufusu i pita. „Gospodine, mogu li vam kako pomoći?“

Prvo što je Rufus zamijetio u zaštitara u crnoj uniformi, bio je njegov kretensko klaunski osmijeh od uha do uha. Taj vješto namješteni osmijeh prepun keramičkih zubi koji su iritantno blještili na svijetlu supermarketu, nikao se nije slagao s otrcanom frazom koju je čuo mnogo puta kada bi ulazio u kakav klub bez propusnice s kojom bi zaštitari htjeli spriječiti gužvu. Kao škripa starih vratiju u glavi mu zaškripe te riječi nekim drugim glasom potpuno iritantnim: „Gospodine, mogu li vam kako pomoći?“ Rufus opsuje. „Ova prokleta vrata se ne daju otvoriti. Kad bi barem...“ Zaštitar s namještenim smiješkom pokušava udobrovoljiti mušteriji i time spriječiti moguće scene i neugodnosti. Ipak se radilo o ugledu supermarketu koji je bio važan iznad svega. „Zašto ste bacili ključ? Evo ja ću vam pomoći.“ Rufus kao prkosno dijete, obujmi se rukama oko tijela i promatra. Sražar podiže ključ, stane do Rufusa i vrlo sugestivno mu piopćava. „Sve se može, samo treba htjeti, željeti. Vaš ključ nosi broj „94“. To znači da moram prvo tražiti deveti redak i četvrti stupac.“ Rufus kroz rugajući smiješak dometne. „Ma molim vas lijepo, kakve su to gluposti?“ Zaštitar se ne da omesti. „Da. Izgleda pomalo komično, ali istinito. To je novi sustav zavaravanja kradljivaca. Broj na ključu je kombinacija redaka i stupaca. Vidite i sami da su ormarići poredani u matricu s brojevima. I dok neki nepozvani gost želi provaliti u sandučić čija brava ne odgovara ključu, mi poduzimamo određene mjere.“ Rufus postaje nestrpljiv. „No hoćete li viš otvoriti. Ne trebam tu slušati bljezgarije.“ Zaštitar otvara vrata na raskrižju devetog retka i četvrtog stupca. „Izvolite. I zapamtite. Ništa nije nemoguće, samo treba željeti i ustrajati i sve

će doći na svoje.“ Zaštitar ode, a Rufus se približi ormariću. Ormarić je bio gotovo prazan što je skoro dovelo Rufusa do živčanog sloma. Pomislio je kako se ona od sinoć dobro sprda s njime. No u mraku ormarića zamijeti knjižicu vrlo malog formata. Radilo se o knjižici crvenih i tvrdih korica, dimenzija koje odgovaraju standardnom formatu A5. Na prednjoj korici, utisnuta je crno-bijela spirala. „I zbog tog sam ja ovdje dolazio, zbog neke pišljive knjižice!?“ Kaže samome sebi i srdito izađe iz marketa ostavljajući vrata ormarića širom otvorena. Bio je iznerviran i uvjeren da se netko s njime jako našalio. Bijes ga je obuzimao i počeo je vikati u noć koja se sasvim stisla oko njega. Želio je smrskati cijeli svijet. U glavi mu je pištalo. „*Da sam vatra, zapalio bih cijeli svijet, da sam voda, podavio bih i posljednje grlo života na zemlji.*“ Od uzburkanih misli, obuzme ga gnjev koji iskaljuje na knjižici crvnih korica. „Na ti prokleta knjigo. Treba spaliti sve knjige svijeta. Dosta su patnje prouzročile ljudima.“ Pokušava pokidati korice, ali knjiga se dobro držala. Uvez je bio iznimno čvrst i neraskidiv. Noć mu je davala posebnu moć. U noći, uvijek se osjećao moćno, u naponu snage poput pastuha. Uvidje da je knjižicu nemoguće potrgati, uputi se prema stanu. Idući ulicom prema stanu, u mraku nalijeće na druge eskort dame koje su ga salijetale primamljivim ponudama. Kako su ga salijetale, postavljao im je isto pitanje: „Tražim jednu vašu prijateljicu. Odaziva se na ime Ruth.“ Naravno nitko nije čuo za nju. Dobivao je odgovore u formulaciji poput: „Ne. Ne poznajem je.“ Ili „Ako želiš, ja mogu biti noćas tvoja Ruth.“. Poražen takvim odgovorima i izigran ovom smicalicom, poželi se utješiti u obližnjem pubu. Uđe u pub, a na pragu ga udari zagušljiv zrak izmiješan s mirisom dima od cigarete i točenog piva. Sjedne za šank i zamijeti da u ruci i dalje čvrsto drži tu blesavu i besmislenu knjižicu. Naruči točeno pivo i smiruje se u obilnim gutljajima. Pali cigaretu i ogledava se oko sebe, pilji u razne ljude, proučava njihove fizionomije pod šarenim svjetlima, pokušava proniknuti u njihov karakter; raja je razigrana i uljuljkana u svoje svijetove.

Zapravo pokušava pronaći svoju Ruth koja ga je cijele noći zabavljala i držala zokupljenu njegovu pažnju. No ni jedna žena u pubu nije odgovarala njezinom profilu. Lica se nije mogao jasno sjetiti jer je bio previše pijan, a ostalo, odjeća i perika, to je djelovalo nedovoljno uvjerljivo. Naposljetku, posveti se knjižici s crvenim koricama. Okrenuvši leđa publici i izoliravši se od zvuka, promatrao je knjigu odloženu na šanku. Izgledala je sasvim bezazleno, spokojno i mirno, a opet vrištala je u želji da ju netko otvori i pročita. Uljuljkan u nikotin i alkohol, bulji u crno-bijelu spiralu kao da traži smisao svojeg života u njoj. Otvara korice i prvu stranicu. Knjižica nema autora ni naslova. Prvih nekoliko stranica je potpuno bijelo. *Što se to događa? Pa nisam toliko pijan da ne vidim slova. Očito se neko sprda sa mnom čitavo vrijeme.* No kad prelista prvih pet stranica, naiđe na prve retke rečenica. Nije ih čitao, samo proučavao strukturu sadržaja i formu. Okrene iduću stranicu, a ona prazna. Svaka parna stranica je bila prazna. *Tko god da je tiskao tu knjigu je budala. Ne volim knjige, nemam neko mišljenje o njima, ali ovo je užas nad užasima.* Knjiga je izgledala potpuno besmisleno i nelogično. Svaka neparna stranica, sadržavala je tekstualni sadržaj s numeracijom stranice. Brzim listanjem po knjizi, moglo se ustvrditi da tekstualni sadržaj nije otisnut do kraja knjige. Svukupno je tu bilo oko dvadeset i šest stranica popunjenih tekstualnim sadržajem koje su činile nekakvu smislenu cjelinu. Rufus se nije toliko mučio čitanjem sadržaja koliko razumijevanjem smisla ovakve organizacije knjige. No u mislima ga omete postarija ciganka u šarenom rupcu prišavši mu s leđa. „Daj sine da ti baba gata iz dlana.“ Rufus se ostavi proučavanja knjige i otpuhne dim ciganki u lice te pomalo zlovoljno dometne. „A šta sad ti hoćeš stara?“ Ciganka je uporna.

„Hoćeš da ti čitam iz dlana?“ Rufus se osmijehne i preplavi ga neki čudan osjećaj euforije koji do sad nije osjetio. „Pa hajde onda. Na!“ I otvori svoj desni dlan ciganki u lice. Ciganka uzme u ruke njegov dlan, jedno vrijeme promatra i nešto mrmlja, nešto na svojem jeziku. A onda se polako preobražava pred Rufusevim očima u zanosnu Ruth s kojom je provo noć.

Rufus kao opijen zuri u crnu ugljenastu kosu, nabrekle dojke pod tankom zelenom majicom i crvenu haljinicu iznad koljena. Ciganka se pretvorila u žuđenu i željenu ljubavnicu Ruth. Cigankin grubi i hrapavi glas, pretvorio se u nježan glas ljubavnice koja dahće u uho svoga dragoga. Nježan i omamljujući glas, stvarao je rečenice. „Stajao je dlakava tijela mrenom optočenih očiju na Adamovoj krošnji levitirajući u nepoznatom mraku, stranac unutar zidova apsurdna, majmun s dušom, čiji je pogled sezao u cinični smiješak plamenih jezika nebeskog svoda. Zbunjen, bez spoznaje o podrijetlu i naravi, zaželio je podjarmiti nebeski krijes. No vatreno božanstvo iz nebeskih visina iz dosade i pakosti, odluči spaliti majmuna s dušom obrušavajući se na Adamovu krošnju kišom plamena. I tad nastane svijetlost i ogoljena majmunska konfekcija doživi lucidne trenutke spoznaje. Entuzijazam je izigrao objektivnost, želja je nadvladala strah. Ohrabren izbjegnutom katastrofom i pokorenim vatrom s neba, uspravlja se na stražnje noge i zubatom krošnjom koja liže nebeski svod, osvjetljava spoznaju o duši i sjeni o svijetu ambivalencije. Hrabrim korakom naprijed, osvjetljava svoju žeđ za krvi, svoju kainsku i koljačku prirodu. Želja za potčinjavanjem, želja za porobljavanjem slabijih od sebe, izranja iz mraka nutrine tog majmuna. Osvjetljava kamen u mraku i spoznanje njegovu vrijednost. Poželi korsiti taj isti kamen kao oruđe, ali Sotonska aždaja iz njega izvlači oružje, strelice i koplja, noževe i sjekire. I dok ga je plamen vatre ogolio do posljednje dlačice, prometejski odvažno otkida jezike plamene hidre sa željom da rasvijetli svijet oko sebe i porobi potčinjene i slabe. Sa zubljom i kamenom sjekirom u ruci, on postaje emancipiran divljak i lovac, ratnik i tiranin. Njegova opsesija kamenom, prelazi sve granice i postaje sveobuhvatna. U ždrijelu ukročene vatre, otapa kamenje, esencijalnu bit želeći stvoriti strojeve za kolektivno uništenje. Krojio je civilizaciju u revoluciji krvi i vatre, u paležu plodne zemlje i nade. Bio je bijesan, ali ipak preumoran da vuče za sobom i nosi oko vrata svežanj kamenja i kamenih blokova.

Želja koja gori u srži majmunske duše, potjera ga da ruši prokletstvo Adamova stabla; iščupa ga iz korijena i prelomi na koljenu. I teret svoga života zakotrlja po ravnicima nove želje te krhotinama i iverjem preore spaljeno tlo i u njega zalazi sve dublje. Dugo godina, uživao je u zvjerinjaku i kroćenju zemaljskih sila. No onda ga za srce ujede nostalgija za životom u krošnji. Želja nadvlada razum, taj duboki jaz između sebe i krošnje premosti kamenim blokovima zidajući gradove i kule babilonske. Vatra slabi, krijes se gasi, ali želja tinja u metalnom srcu civilizacije; osvanulo je gvozdeno proljeće; rađaju se strojevi i oruđa koja izvlače svijet iz mraka u krošnju. Prolistala je nova krošnja, novi problemi, nove frustracije, nove želje. Udari ga munja. Otkida grane i kala debela njegovog svijeta. Dugo je ukrštavao rogove s njome, u želji da je porobi i prisvoji. Oštri jezici Zeusove munje, grmjeli su iz majmunskih šaka, čineći majmuna s dušom moćnijim i oholijim. Zemlja postaje pretijesna i prenapućena babilonskim krošnjama i svežnjevima šarenog kamenja. Bezdilaki majmun otvara vrata novog mraka, nove krošnje, želeći propupati po svim zakutcima svemira. Otisne se u svemir, u krošnju astralnoga. Želja ga vodi i dalje u nove krošnje i nove Adamove dvore. No ne shvaća da je rob svoje želje, da želi imati svijet, a stvara žrtve, da želi i svijesno i nesvijesno na korist i štetu drugima.“ Lijepa i zamamna Ruth,

ponovno se preobražava u ciganku. Rufus Elifas je sve te riječi upio u jednome dahu. Riječi ga toliko zaboje da ih mora gutljajem piva potjerati negdje duboko u dubinu svojeg nepoznatog mraka. Kada dođe k sebi odbrusi ciganki. „Pusti me na miru. Gubi se! Koga vruga trkeljaš.“ Ciganka ispruži dlan i traži naknadu za ovakvo gatanje astralnih razmjera. No Rufus počinje stvarati buku. Ljudi u pubu se osvrću. „Ma što je tebi glupa starice!? Zar ne razumiješ! Gubi se!!“ Na to se ubaci krupni barmen u zelenoj majici kratkih rukava. Krupnost mu se nije ogledala u kurpolentnosti tijela već u ravijenoj muskulaturi podvrgnutoj dnevnim treninzima. „Mladiću. Stara je zaradila svoju plaću. Plati joj za gatanje.“ Svađljivi Rufus skoči sa stolca. „Stara trkelja bez veze! Kog' je uopće brige šta ona priča.“ Barmen postaje nametljiv. „Slušaj dečko. Ona je pošteno zaradila. Ispričala ti je sudbinu i treba platiti.“ Rufus je uporan. Povisuje ton. „A što? Sad si i ti na njenoj strani?“ Taj prkos si uzme tolikog maha da Rufus više nije svijestan da bi za takve riječi mogao dobiti batine. Barmen i dalje uporan želi istjerati pravdu. „Nemoj da te moram van izbaciti pred svim ljudima. Ne tjeraj me na to. A znaš da ako staroj ne isplatiš da ćeš naglavačke letjeti van.“ Rufus je previše naložen da bi mogao razlikovati dobro od zla. „Izbacit ćeš me. Pa hajde onda! Da te vidim ! Ionako ti je ta piva obična pišalina, topla i bljutava.“ Te riječi izazovu barmena i Rufus osjeti njegov bijes u šamaru koji ga položi na tlo. Barmen preskoči šank, zgrabi Rufusa za šiju i vodi ga prema izlazu iz puba kao pseto. Ostalo ljudstvo u pubu počinje navijati za barmena i docirati mu. Barmen ponosno izbacuje balavca s nesređenim životom kao prljavu životinju koja se splela među noge čistih i uglednih ljudi. Ošamućen od udarca, Rufus u gluhom i dubokom mraku, čuje samo prijeteći glas barmena koji s praga govori da se kupi i više nikad ne uđe u njegov pub. Isto tako ciganka nešto nerazumljivo više na svojem jeziku. Rufus se pridiže i dolazi k sebi. Gleda ciganku kako pljuje na njega i baca knjižicu s crvenim koricama. Uzima knjižicu s crvenim koricama iz njemu potpuno nepoznatih razloga i potrči niz ulicu u mrak.

Nakon skoro sat vremena hodanja po hladnom i sviježem zimskom zraku, nađe prigodnu klupicu uz noćnu svijetiljku. Umoran sjeda i naslanja se uz svijetiljku. Pogleda na sat; već je skoro jedan sat u noć. To je inače njegovo uobičajeno vrijeme kada se najbolje zabavlja po noćnim klubovima. Pita se kog vruga uopće radi tu u usamljenoj uličici usred noći i zašto je uopće išao u pub gdje je pokupio batine. No onda se sjeti te proklete knjižice zbog koje je sve okrenulo naglavačke. Vidi da nema drugog posla pa odluči bolje proučiti knjigu. Sjajio je u mrklom mraku, izgubljen u mislima kao svjetionik usred mora očiju uprtih u prve stranice crvene knjižice. Trljao je oko bolno od podlijeva no uspješno je blokirao bol, postepeno uživljavajući se u sadržaj knjižice i karaktere likova. Bila je to potresna priča bez naslova razvučena na dvadeset i šest stranica usred knjige. Prije i poslije tog sadržaja, nije bilo ničega, ni jednog slova. Čitajući prve retke, ostao je zapanjen djelima glavnog lika s kojim se polagano identificirao, jer se nalazio u sličnoj situaciji. Opojna priča odvijala se vrlo energično. Toliko je gutao i probavljao sadržaj te knjižice, da je on postao dio njega, slijepljen s njim kao tetovaža koju je gotovo nemoguće ukloniti. Vidio je sebe u činu ubojstva i zločina s kojim je odisala tragedija. Nalazio se u raskošnoj spavaćoj sobi nekog nepoznatog uglednika. U sjaju mjesečine svijetlosti rascvaloj po bijelim zidovima, namještaju od mahagonija i plahtama od egipatskog pamuka, motrio je čovjeka u tvrdom snu. Lice mu se učni nekako poznato, kao da ga je nedavno vidio. Približio se tom nesretnom čovjeku, koji u slatkim snovima ne može ni pretpostaviti kakav ga kraj čeka.

Prignuo se prema licu, a lice je na zaprepaštenje nalikovalo barmenu koji je Rufusa nedavno izbacio iz puba. Sam Rufus u ulozi čitatelja duboko uzdahne. Sadržaj knjige kao da se oblikovao oko njegovih želja. Poželio je da to lice bude lice čovjeka koji ga je osramotio pred ljudima i evo, to lice se pojavilo, sretno nasmijano u toplim pamučnim plahtama. Na trenutak Rufus stane s čitanjem. I pogleda oko sebe. Oko glave, ovijao se dah bijele pare i iščekavao u lektričnom sjaju noćne svijetiljke. *Ovo je nevjerojatno. Ova noć ima čudnu moć. A bilo bi zgodno da se dogodi čudo.* Pomisli i zarije pogled u sadržaj knjige. Ispred sebe je vidio ispružene bijele ruke kako otkrivaju čovjeka u postelji, polagano i nježno, pazeći da ga ne probude. Fiktivni ubojica je bio avatar preko kojeg je Rufus izvršavao svaki čin. Bijele ruke s poda su podizale pneumatski čekić za zabijanje čavala. Ubojica ustane s kreveta i udalji se koji korak unatrag.

Nanišani i ispuca prvi čavao u desno rame uspavanog čovjeka. Uspavani se čovjek počinje trzati, a ubojica ispucava još jedan čavao pa još jedan i tako gotovo nekoliko desetina po cijelome tijelu. Tijelo tog jadnika, pretvorilo se u divovski kaktus prepun tupih bodlji okruglih kapicama. Izbeumljeno lice u grču i boli, lice onog istog barmena zbog kojeg je Rufusevo srce bilo prepunjeno bijesom, dozivalo je i zapomagalo. U sobu utrči neka žena i uključi svjetlo. Zaprepaštena prizorom zajeca. Ubojica uperi pneumatski čekić u nju i ispuca nekoliko čavala po tijelu. Tijelo se prilijepilo za pod. Čovjek na postelji u lokvi krvi grdi ubojicu pokušavajući zaštititi svoju ženu koja je upravo počela dijeliti muževu bol. Rufusu Elifasu je sadržaj te knjižice bio toliko stvaran da je počeo osjećati svoju imaginarnu prisutnost u sobi u kojoj se odvija pokolj. U rukama je osjetio trzaj zadovoljstva svakog ispucanog čavla prema žrtvama, pogotovo prema licu barmena. Uživao je iz čiste naslade; želio se osvetiti, želio je osjetiti njihov strah i patnju.

Ubojica čavlom u čelo ušutka muškarca. No to nije bilo dovoljno. Bilo je potrebno unakazati ženu koja je pukim slučajem uletjela u sobu načuvši krik svoga muža. Ubojica cinično dometne ženi koja se pokušava dovući do telefona kako bi pozvala pomoć. „No, no. Gdje bježiš? Zabava je upravo započela. Imam nešto za tebe. Tretman akupunktura.“ Približivši se ženi Rufus prepoznaje njeno lice. To je naborano lice stare ciganke koja mu je gatala iz dlana. I bez razmišljanja ispuca novi čavao, ovaj puta u leđa. Ciganka se više nije mogla pomaći, ali još živa, jecala je u boli. Snažan i moćan ubojica, čija je nadljudska snaga telepatski prelazila na Rufusa, podigao je ženu jednom rukom na zid i drugom pribio najprije desni, zaitim lijevi dlan. Nakon što je pribio noge posljednjim čavlom u zid, iz džepa izvadi komadić bodljikave žice i smota je u dijademu. „Želim da budeš najljepša princeza!“ Nabije joj svom snagom trnovitu dijademu na glavu. S čela poteče krv i prelije se preko očiju u njedra. Rufus pod utjecajem moćne literarne fikcije osjeti nadahnuće istninsko zadovoljstvo. Prije svega osjeti olakšanje. Sav nagomilani grijeh prošlosti, splasne u mučkom činu mrcvarenja. Ubojica još uvijek nije završio sa cigankom. Poput probodenog leptira gumbašnicama, ciganka je visjela na zidu i vapila upomoć. Rufus, odnosno karakter s kojim se sjedinio u literarnoj fikciji, iz cigankina tijela izvuče dva čavla iz prve serije ispucanih čavala i zarije ih duboko u očne duplje. Čuje se pucanje očnih jabučica i posljednji krik žene na samrti. I Rufus završi ispovijest bolesnog uma sa zadnjom dvadeset i šestom stranicom. Nasloni se na klupicu, pogleda u nebo u dubinu noćne praznine i izdahne. „Čovječe. Ovo je bilo fantastično.“ Zvijezdana noć se okrene oko njega. Sadržaj crvene knjižice, postao je katalizator njegovih vlastitih maštarija i intimnih problema. Posegne u džep po cigaretu no kutija je bila prazna. Bio je izrazito dobrog raspoloženja i osjećao je potrebu da se zabavi, da se stiska s nekom eksort damom. Turne

knjigu u džep i zaputi se u noćni klub nasuprot njegova stana. Žilama mu je kolala energija i heroinsko oduševljenje. Uzbuđivalo ga je to satirsko vinsko blejanje u orgijama noći. Noć će postati nezaboravna.

Opijen orgijama noći, smješkao se uz cvilež kotačića bolničkog kreveta koji je jurio uskim hodnikom kao ovisnik koji je u vene pustio trenutnu sreću narkotika. Ispred očiju su bljeskale stropne svjetiljke čiji je sjaj jenjavao pa jačao, u taktu kretanja bolničkog kreveta. Nije ga to nimalo smetalo, bio je previše zaokupljen harmonijom koja je titrala venama i sljepoočnicama.

Hodnik je bio dug i mirisao na kemikalije iz kirurške sale. S vremenom, kako je narkotik slabio, osjeti na rukama i nogama teret. Želi podići ruke, no nešto ih sputava. Ruke su bile fiksirane za stranice bolničkog kreveta. Počeo se otimati, ali nije mogao nigdje. Raspeće na bolničkom krevetu porazilo ga je, ali i probudilo iz narkoze. Kako se sve živilje otimao, zamijeti da mu je cijelo tijelo mumificirano tankim slojevima pamučne bandaže kroz koju je probijala krv. Po cijelome tijelu je bio ranjen. Krv je posvuda izvirala iz malenih rupica. Mumificirano tijelo u bijeloj pamučnoj bandaži, prepuno crvenih točkica, nalikovalo je divovskoj cjediljci sitnih rupica. Pokuša vikati, no usta su začepljena vatom. Znoji se od muke i napora, a krv sve više probija kroz pamuk i razlijeva tvoreći malene lokvice. Okrene glavu lijevo i desno, ne bi li uočio nekoga tko mu može pomoći, ali nikoga nema; kolica se voze sama od sebe i pristižu u zamračenu operacijsku salu. Krevet se podiže i izravna u okomiti položaj. Začuje se pucketanje, a onda bljesak neonske sijalice. Vezani i ušutkani Rufus ispred sebe motri zelene kirurške plahte koje su poslužile kao zastori u kazalištu. Nevidljiva ruka razvlači zavjese, a iza njih stoje dvoje ljudi potpuno goli kao od majke rođeni i gledaju u krošnju jabukovog drveta. Bio je to prizor početka stvaranja svijeta, Edenski vrt i sudbina Adama i Eve. Rufus se strese na krevetu od muke. Prepoznata ta lica ogoljelih glumaca. To su bili njegovi roditelji. Usta su im bila prošivena crnim koncem, a iz dubine očnih duplji, slijevala se krv u njedra i stala kapati po podu. Iz dubine prostorije, začuje se poznati glas. „Dodaj mi ovu jabuku, molim te.“ Bio je to glas koji čita didaskalije ove gluhonijeme drame. Pokreti tijela i geste nijemih glumaca, strogo su pratile poznati glas. Rufus još ne može sasvim prepoznati glas, ali se prisjeća umilnog i sladunjavog glasa stražara iz supermarketa koji je tako bajoslovno i umirujuće zborio. Iako nije bio sasvim siguran, tješio se da je taj poznati glas, glas stražara. Tako mu je bio podnošljiv sljedeći prizor. Glas prati geste Rufuseva oca. „Tražite od mene da vam dam jabuku s ovog drveta? O jadona nesavjesna ženo. Koliko je tvoja želja jaka i bezobzirna prema cijelom ljudskom rodu.“ Gestikulacija majke, protivi se očevom čuđenju. „Ali želja je moj gospodar. Ostalo nije bitno.“

Ponovno glas oponaša oca. „Pa znaš li ženo kolika je to odgovornost prema svijetu i ljudskom rodu? Jesi li svjesna odgovornosti koju ću morati snositi ako ti dam crvenu jabuku s krošnje!? Naravno da nisi! Tim boguhulnim činom, poljuljao bih kolijevku cijeloga čovječanstva, okaljao čistu predaju, potresao firmanente ljudske povijesti, indoktrinirao doktrinu da je žena muškarcu dala jabuku u ruke, da se ona poklonila želji muškarca. Zar želiš da probudim heretičkog zmaja sumnje u posojanje podrijetla čitavog svijeta? Ne! Ja takvu odgovornost ne želim preuzeti na svoja leđa; pretežak je to teret za mene, običnu slabu zemaljsku sjenku. Zato si tu jabuku uzmi sama!“ I time završava predstava. Iz pozadine se začuej aplauz; rufusev otac i majka se naklone, a zavjese zatvore njihov duboki naklon. No predstava nije bio kraj. Zvjese se nadimlju, a iz rasporka izađe čovjek u kapuljači, zategnuta

lica, širokog osmijeha od uha do uha, kristalno bijelih zubiju, umotan u togu s crno-bijelim uzorkom na rombove. Zatrči se prema Rufusu i stane nadomak desnog ramena. Približi muse i šapne u uho nježnim i umilnim glasom. „Nije ti se svidjela predstava? Pa samo sam je za tebe odigrao.“ Rufus izvrće oči, želeći se zagldati u lice tog lude koji se igra živcima i umom. „Što? Nije ti se svidjelo? No pa odgovori nešto? Aaa. Znam što je tebi. Moja arogantna pojava te vrijeđa. No, miruj. Ispuniti ću ti i tu želju.“ Stane ispred Rufusa, primi ga za ramena i mijenja oblik u tamnoputu ženu guste crne kose, bujnih grudi ispod zelene majice i crvene haljinice iznad koljena. Rufus zabezeknut ispušta neartikulirane zvukove. Lik u preobrazbi prozbori nježnim ženskim glasom. „Ovako je bolje. Što? Pa nije valjda da si me već zaboravio!? Zar se ne sjećaš one strasne noći kada si mi u uho šaptao sve svoje želje?“ Duboki podrugljivi smiješak ispuni Rufusove uši grozom i gađenjem. Lik u preobrazbi počinje se mijenjati dalje. Sada preuzima lik stražara iz supermarketa. „Gospodine, mogu li vma kako pomoći?“ Umilni, profesionalni glas koji je maloprije čitao didaskalije završene drame, zavuče se Rufusu pod kožu i u glavu. Rufus se strašno otima, a pamučna bandaža sve više tone u lokvu krvi. Preobrazba se nastavlja dalje. Iz lika stražara, nastaje lice i stas barmena iz puba koji viče. „Dečko! Plati staroj!“. Barmen se smanjuje i rastavara u staru ciganku hrapavog glasa koja nešto psuje na svojem jeziku. Rufus drhti, struže remenjem po stranicam akreveta. Naposljetku lik ciganke, se potpuno rastvara, a iz njega izlaze crni dugodlaki štakori crvenih očiju i sprijeda napadaju Rufusa. Trgaju s njega zavoje, grizu ga za lice i trup, ližu krv s otvorenih rana. Jedan od štakora oslobodi mu usta i Rufus iz dna svojeg postojanja ispusti samrtnički hropac. „Upomoć!! Pomozite!!“

Iz noćne more, prene ga lupanje na vratima stana. Zgrčio se na krevetu. Glas iza vratiju govori. „Otvoraj! Policija!“ Rufus, brže-bolje navuče hlače, nespretno ustaje i poruši nekoliko praznih boca votke. Otvori vrata. Pred njim su stajala dva policajca u uniformi s vrlo neugodnom vijesti. „Gospodine vi ste Rufus Elifas?“ Upita jedan od policajaca. Rufus u nevjerici odgovori. „Jesam. Da. Ja sam Rufus Elifas.“ Po glavi su mu skakale razne misli. Zbog bolne modrice ispod oka prvo pomisli da se radi o sinočnjem sukobu u pubu, a onda mu postane jasno da se ne sjeća ničeg što se zbivalo u noćnom klubu. Drugi policajac zamoli Rufusa da pođe s njima u postaju. „Gospodine. Morate poći s nama.“ Rufus iznenađen takvim pozivom zaštitnički odvrati. „O čemu je riječ?“ Policajci se međusobno pogledaju. „Naime vaši roditelji Eli i Sara su sinoć ubijeni. Prizor nije nimalo ugodan.“ Rufus se vrati i sjedne na krevet. „Pa kako mogu biti ubijeni? Jeste li obavijestili moju sestru...?“ Izbezumljen podbočuje glavu rukama i rida. Sav nagomilani bijes i mržnja prema roditeljima, utopila se u suzama. Policajci ulaze u stan i podižu s kreveta Rufusa hvatajući ga za nadlakticu. „Gospodine. Morate poći s nama radi identifikacije. Takva je procedura. Barem jedan član obitelji mora potvrditi da su to vaši roditelji.“ Rufus se u navali bijesa i tuge otme policajcu. „A moja sestra? Što je s njom?“ Policajac ga ponovno prime na nadlakticu. „Vaša sestra nije nađena u kući. Ne znamo što je s njome. U procesu smo traženja. Najbolje je da pođete s nama u postaju.“ Rufusa preplavi osjećaj potpunog klonuća. Potonuo je na samo dno. Više nije imao nikoga. Ostao je sam na svijetu. Taj osjećaj gubitka, poljuljao je njegov svijet u kojem se osjećao sigurno. Iako je mrzio roditelje i prezirao njihovo ponašanje i odgojne mjere, osjećao se sigurno i od same pomisli da su živi, da postoje, da su dio njegova života unatoč svemu. Mislio je da će se srušiti na pod. Ali jaka duševna snaga koja mu je toliko puta

pomogla prebroditi razne katastrofe, natjera ga da prihvati i prožvače i ovu katastrofu. „Dobro. Poći ću s vama.“ Obriše suze, uzme mornarski kaput s kreveta i uputi se s policijom u stanicu.

Smjestili su ga u sobu za ispitivnje. Bilo je to mala soba sa staklenim zidom, dva aluminijska stolca i stolom. Ostavili su ga samog neko vrijeme. Pod električnim sjajem neonskog svijetla, dosađivao se, a ujedno je bio i gladan. Pogleda na sat; bilo je deset sati ujutro. To je inače njegovo uobičajeno vrijeme valjanja po krevetu i liječenja glavobolje i mamurluka. Mamuran, teško je držao glavu uspravnom pa se podbočio desnom rukom. Dugo nitko nije dolazio. Kao da su ga zaboravili i smetnuli s uma. Drugu ruku zavuče u kaput u potrazi za cigaretom kojom bi prikratio vrijeme čekanja, no umjesto nje, napipa tvrde korice crvene knjižice. Izvuče je iz džepa i stavi pred sebe. Zuri strogo fokusiranih očiju u crno-bijelu spiralu otisnutu na crvenim koricama. Dosada i znatiželja ga natjera da ponovno otvori korice i prolista nekoliko prvih praznih stranica. Kao da je želio obnoviti sjećanje pročitanoj pričom. Napokon, dolazi do stranice ispunjene sadržajem. Bila je to prva neparna stranica knjižice. Protrlja bolno oko sa šljivom i udubljuje se u sadržaj. No na iznenađenje protre. Prema sjećanju od sinoć koje je bilo vrlo mutno, ovdje se radilo o ubojici koji usmrćuje žrtve nabijanjem čavala u tijela. No ova priča je započela sasvim drugačije. Bio je sasvim uvjeren da se radilo o bračnom paru ubijenom s mnoštvo upucanih čavala u njihova tijela. Počeo je propitivati vlastite misli i sjećanja. Pomislio je da ludi, ali knjiga ga je svejedno uvlačila u sebe. Propadao je u nju, u stranice ispisane tekstom, pojmovima, apstrakcijama koje su se konkretizirale u riječi. Našao se u zubarskoj ordinaciji. Bijelo meso ubojičinih ruku, ogoljeno do lakata nalazilo se pred njim. U rukama je držao zubarsku bušilicu. Na stolcu pred njim, uznemirena mlada djevojka vezana selotejp trakom s metalnim fiksatorima u ustima kojima je bio cilj držati ih otvorenima, siktala je poput zmije. Niz lijevi kut usnice, slijevala se krv.

Cinički podrugljivo, ubojica progovori prvi. „Onda, kako smo? Malo boli grlo, ha?“ Djevojka krklja i koluta očima. Ubojica je umiruje. „Smirite se, to je normalno kod operacije. Dok ste bili u nesvijesti, prezeo sam vam glasnice no pazio sam da ne prezežem kartoidu. Nisam htio da odmah umrete.“ Nasmije se, a žrtva zaskviči. Ubojica joj prinosi bušilicu ustima. „A sad na posao! Pokaži mi zube!“ Pritisne bušilicu na zdrave zube ne pazeći na zubno meso. „Hm, ovo je karijes; bolje domah to riješiti.“ Bušilica je nemilosrdno prošupljivala zdrave zube, dirajući u samu srž zuba, u živac. Žrtva se otimlje i pokušava vikati no glasa nije bilo. Čuje se lomljenje zubi, siktanje jadrnice koja pokušava odagnati bol mislima na nešto ljepo. Ubojica je mrcvari. „Tako... budi mirna. E, ne! Nisi se smjela pomaknuti.“ Isključi bušilicu. „Pogledaj što si mi sad učinila! Sad taj zub više ne mogu spasiti.“ Žrtva izvrće oči od straha i boli. Ubojica uzima kliješta. „Bit ću iskren s tobom. Ovo će te malo boljeti; zapravo puno!“ I zazveckva kliještima. Žrtva napne sve mišiće od straha i skore boli. Ubojica čupa zube jedan za drugim. Zubi zveckaju po podu poput iskrhanih komadića porculana. „Baš zanimljivo! Kao da sviram po tipkama klavira. Savršeno! Izvadio sam sve zube oboljele od karijesa. A sada još sve to treba dezinficirati pa smo gotovi. Zadovoljna?“ Odlaze kliješta na obližnji ormarić i sagiba se prema crvenom kanistru s benzinom. Žrtva opet sikće kao ranjena životinja. Odvrćući poklopac ubojica komentira „Dobro. Dobro, strpi se malo.“. Prilazi žrtvi i sa stolića s instrumentima uzima lijevak iste boje kao i kanistar. „Evo ga. Gutaj!“ Zabija lijevak mladoj djevojci u ždrijelo; djevojka

okrene oči kao da će se ispovraćati. „Benzin je znaš malo neugodnog okusa, ali dobro dezinfekcijsko sredstvo. Nema mu premca.“ Smije se histerični manijak. Ulijeva benzin djevojci u usta, a ona se guši i krklja. Utroba joj se okreće, želudac grči, a ždrijelo peče i žeže. Napokon izlio je gotovo polovicu benzina u žrtvin želudac. Spušta kanistar i iz unutrašnjeg džepa kaputa vadi šibice. Zapali prvu, promatra je kao piroman ukroćen plamen, prije nego rasplamsala, divlja vatra proguta čitav jedan grad. Baci šibicu na djevojku, a djevojka zajedno sa zubarskom stolicom plane i pretvori se u baklju. U toj vatri je bilo toliko ljepote da ubojica zapjeva od ushićenja i sreće sljedeće stihove: „Noćas se moje čelo žari, noćas se moje vjeđe pote. I moje misli san ozari, umirjet ću noćas od ljepote. Duša je strasna u dubini, ona je zublja u dnu noći. Plačimo, plačimo u tišini! Umrimo, umrimo u samoći!“.

Rufusa prene iz literarne fikcije ulazak inspektora u tamnoplavom odijelu s fotografijama njegovih preminulih roditelja. Za inspektorom ulaze i dva policajca u uniformi osiguravajući vrata. Zatvori knjižicu koju je upravo dovršio došavši do dvadeset šeste i ujedno posljednje stranice. Turne je u džep i podigne pogled prema inspektor. Inspektor baci pred njega krvave fotografije dvostrukog ubojstva. Bez riječi, inspektorova ukočena, autoritarna figura, mnogo je govorila. Šutnja u prostoriji je bacala sumnje na Rufusa i činila ga krivcem. Inspektor i Rufus su se jedno vrijeme pogledavali, sve dok im se pogled nije našao negdje u sredini. Jedan drugog su fiksirali kao krvžedni stepski vukovi, boreći se za prevlast nad teritorijem. Rufus kao ni njegov dovoljno razvijen i formiran karakter nije dugo izdržao pod teškim pogledom inspektorovih zelenih očiju. Spustio je pogled i zaustavio se na čvoru inspektorove kravate s uzorkom crno-bijelih rombova. Nijemi pogled kliže do samog dna kravate, a onda ga uzdrma udarac po stolu. Inspektor lupivši rukom po stolu prozbori autoritarnim glasom koji nije odgovarao njegovoj blagoj fizionimiji, prćastom nosiću i okruglom licu. „Mladiću. Probudi se! Ovdje imao mnogo važnijih stvari od tvojeg mamurluka.“ Rufus pažljivo protrlja oko s modricom i potiho, pokoravajući se autoritetu inspektora uzvрати. „Budan sam inspektore.“ Inspektor navaljuje. „Dobro pogledaj ove fotografije dječaće. To su tvoji mrtvi roditelji.“ Na fotografijama Rufus ugleda oca Elija u krvi, tijela nakostriješena sa skoro stotinu metalnih bodlji, a na drugoj mrtvu majku Saru razapetu na zidu s dijademom od bodljikave žice. Podigne pogled s fotografija i zanijemi. Inspektor vrlo grubo upita. „Gdje si se smučao sinoć?!“ Rufus zabezeknut pogleda, još uvijek potresen prizorom s fotografija koje mu je inspektor gurao pod nos. „Vi to mene za nešto krivite!?“ Inspektor odvрати. „Slušaj. Dobro nam je poznat tvoj dosje. Znamo da si propalica i ništkoristi. Poznata nam je svaka tvoja glupost koju si počinio. Znamo da se nisi slagao s roditeljima. Zato si i prvi osumnjičeni. Pitam te ponovno gdje si bio sinoć i kako si zaradio ovu šljivu ispod oka?!“ Rufus se drhtavim glasom brani. „Zar vi mislite da sam ih ja ubio!? Ma Isuse Kriste, nisam ih ubio...ja...volio sam ih iako...“ Inspektor prekine mladićevo mucanje. „Objasni nam odakle ti šljiva ispod oka i što si radio prošlu cijelu noć!? Gdje si bio?“ Rufus se skupi na stolcu. „Sinoć sam se potukao u pubu. Zato imam ovu modricu ispod oka. A ostatak noći sam proveo u noćnom klubu i više se ničeg ne sjećam dalje.“ Inspektor ga je oprezno mjerkao kao tigar i cijelo vrijeme čekao u zasjedi da negdje u pričanju pogriješi pa da to može iskoristiti protiv njega. Čekao ga je na tankom ledu, da ga može udariti i izvući iz njega priznanje za užasan zločin koji je počinio jer su na to upućivali svi dokazi. „Znači ne sjećaš se? Naravno da se ne sjećaš užasnog zločina za koji bi dobio

doživotnu kaznu. Misliš da ne znam o čemu se radilo. S in propalica i probisvijet, ubio oca i majku zbog nasljedstva. Tvoji roditelji su bili dobrostojeći i ti si ih ubio.“ Rufus na inspektorovo iznenađnje agresivno napadne inspektora. „Vi mi želite smjestiti! Želite me optužiti za zločin koji nisam počinio samo kako bi ona kurva od moje sestre dobila svo nasljedstvo!?! Gdje se skriva ta kurva, gdje je!?!“ Inspektor iz svega glasa poviče. „Mir!! Da se nisi usudio tako govoriti ubojico!“ Dok su se malo primirili u kratkotrajnoj šutnji, inspektor nastavi umirujućim glasom. „Tvoja sestra je nestala u noći kada su ti ubijeni roditelji. Susjedi kažu da nije ni došla kući. Znači da si je ti mogao negdje vani usred noći sačekati i ...“ Nato Rufus opet poludi. „Ma čovječe!! Nisam joj ja ništa učinio! Razumiješ li...“ Inspektor ignorirajući te riječi nastavi ostatak svoje započete priče. „Nisi joj ti ništa učinio, samo si je se htio riješiti da dobiješ obiteljsko bogatstvo. To je i za očekivati od ovakvog šljama kao što si ti. Dečko, tvoj dosje je prepun tuča, svađa, nekoliko puta su te ulovili s prostitutkom na javnom mjestu. Pa onda svađe s roditeljima, koje su završile polupanim autima i ugrožavanjem javnosti. Što još želiš? Sve ide tome u prilog. Kuća je prepuna tvojih otisaka, a što je najzanimljivije na pneumatskom čekiću koji je glavno oružje počinjenja tog užasnog zločina, nalaze se tvoji otisci. Je li ti sad jasno?“ Rufus je uvjeren da mu je sve to podmetnuto. Sve te optužbe kao da su nestvarne, izmišljene s namjerom da ga strpaju u zatvor. Pomislio je čak na najgore. Sav je ovaj proces profesionalno insceniran kao i smrt njegovih roditelja i nestanak starije sestre. Počeo je vjerovati da se cijela obitelj okrenula protiv njega, kako bi se riješila crne ovce jednom zauvijek. „Sve ovo ste mi podmetnuli. Sve je ovo laž i podvala.“ Buncao je kao u nekom ludilu. „Oni. Moji „divni“ roditelji, žele me se riješiti. Ove fotografije nisu stvarne; to je samo montaža. Cijeli je ovaj slučaj montiran.“ Inspektor razbija monotoniju njegovih misli. „Znači priznaješ da si ih ubio?“ Rufus zuri u slike mrtvih roditelja i sebi u bradu promrmlja. „Ništa ja više ne priznajem. Ništa. Sve je to prevara.“ Inspektor ustaje, krene prema dovjici policajaca i nešto im prišapne. Zatim se vrati do Rufusa i podigne ga sa stolca. „Budući da nismo riješili ništa. Ostat ćeš neko vrijeme u pritvoru, dok ne odlučimo što će biti dalje s tobom. S ozbirom na situaciju i nesređen život, država će ti dodijeliti odvjetnika.“ Okrene se prema policajcima i zapovijedi im da Rufusa odvedu u pritvor. Rufus je potpuno slomljen. Prvi puta samo šuti i sjedi, zureći u pod. Nema ni jedne intimne misli. Glava mu je potpuno prazna. Jedino što potihom izgovara jest poznati refren. „Kada bi se barem dogodilo čudo.“ Ali čudo je daleko od njega. Ispred ćelije neonska svijetiljka titra i čas osvjetljava Rufusev lik, a čas ga skriva. Isto to događa se u njemu. Na trenutak se javlja lucidna želja da nešto promijeni, da se izbori za slobodu, za svoje pravo, a na trenutak svaka inicijativa gasne u njemu. Rufus Elifas, nema se više čemu nadati. Za njega je ovo kraj puta. U svom tom mamurluku, sjedeći na rubu grubog ležaja, sjeti se da u džepu još uvijek nosi knjižicu s crvenim koricama. Izvadi je i zagleda se u crno-bijelu spiralu. Jedno je vrijeme tako buljio u nju. Iz dna ćelije, iz kutka do kojeg nije dopiralo titranje neonskog svijetla, iskorači poznata pojava. Čovjek obučen u odjeću dvorskog lude, u kapuljaču i togu istog uzorka, crno-bijelih rombova koji dolaze do izražaja uz blijedo, koščato lice, širokog osmijeha prepunog porculanskih zubi. Rufus je bio toliko slomljen da ga pojava tog čovjeka uoče nije iznenadila. Ništa ga više na ovom svijetu nije diralo. Jedino što je uputio tom nepoznatom strancu, bila je hladna rečenica potpune bezvoljnosti. „Što sad ti hoćeš?“ Čovjek obučen u kostim dvorske lude, sjedne do Rufusa, stavivši mu ruku na leđa kao starom drugu kojeg već dugo poznaje. „Moje ime je Sinis i došao sam ti pomoći. Prijatelju!?! Ne tuguji.“

Od tuge i očaja nema ničega. Čovjeku je samo gore od toga. Poželi nešto lijepo.“ Rufus se nasmije i u smijehu baci knjižicu na pod. „A što bih još mogao poželjeti, molim te lijepo?“ Sinis spusti ruku s njegova ramena. „Pa da. Imaš pravo. Koje želje? Ionako su se sve ostvarile.“ Rufus ustane i ode do rešetaka. Dobaci Sinisu. „Kakve želje? Što to pričaš? Nije se meni ništa ostvarilo.“ Sinis isto ustane i primakne se Rufusu. „Ja baš ne bih bio toliko siguran u to što govoriš. Tvoje želje su se ostvarile. Pa sam si ih pročitao u ovoj knjižici.“ I upre kažiprst na poluotvorenu knjižicu crvenih korica koja leži na hladnom betonu. Rufus ima gnjevan ispad i želi rukama svinuti metalne rešetke. „Ti si obična budala...ta knjižica...mi je zagorčala život!“ Sinis se sagne i podigne knjižicu. Počinje je listati i na trenutak zastane. „Da. Tu unutra su zapisane tvoje želje i grešne i svete. Ne razumiješ koncept želje. Želje su poput voda ponornica; dio njih teče po površini, a dio se šulja ispod zemlje.“ Rufus se blago okrene prema Sinisu. „A što bi to trebalo značiti?“ Iznenaden upita. Sinis se nasmije, a zubi se zacakle na titraju neonske svjetiljke. „Vidiš, ja sam ispuni neke tvoje želje.“ Rufus pomahnitalo zgrabi Sinisa za togu. „Ti si ubio moje roditelje?! Ti..“ Sinis se oslobodi i elegantnim pokretom ruke namijesti togu. „Ne. Nisam ja ubio tvoje roditelje. Sam si to učinio. Ja sam samo ušao u spektar tvojih želja, onaj nevidljivi spektar. Kopao sam po tvojoj nutrini koja mi je jako poznata. Istina zavrtilo mi se malo u glavi vozeći se svim tim spiralama i zavijucima. No pronašao sam sve tvoje želje i grešne i svete.“ Rufus ponovno sjedne na rub ležaja. „Tko si ti uopće?“

Sinis se podrugljivo nasmije. „Ja sam tvoj demon.“Odgovori s oduševljenjem. „I dugo vremena sam bio u tebi u tvojoj nutrini. Sve što se kuhalo u tebi, poznato mi je.“ Rufuseve se oči orose. „Ali ja nisam htio da oni umro, ne tako...“ Sinis sjedne do njega i zagrlji ga, pokušavajući mu donijeti mir riječima utjehe. „Toliko puta si izgovorio „Kada bi se barem dogodilo čudo!“ da sam morao djelovati. Ipak mi dijelimo isti životni prostor.“ Lagano se odlijepi od Rufusa i gleda u njegovo uplakano lice. „Želje su naša intima. Mogu biti toliko očite, a opet toliko tajne. Želje se stvaraju na svijesnoj i nesvijesnoj razini. Smrt tvojih roditelja, bila je tvoja želja na nesvijesnoj razini. Toliko puta si se svađao s roditeljima i u žaru svađe rekao u samome sebi „Umrte krvnici!“ To se ostvarilo. Uporno si ponavljao jednu te istu mantru. „Kada bi se barem dogodilo čudo.“ I čudo se dogodilo. Želja je opasna, ubojita. U nama postoji milijun skrivenih želja kojih nismo niti svijesni. I kada se najmanje nadamo, one se ostvare. Zato čovjek treba paziti što želi.“ Rufus potpuno slomljen jedva izgovara sljedeće riječi. „Zašto nisi ostvario neku drugu želju, a ne baš ovu. I kako si uopće znao što doista želim.“ Sinis ustane i stane nasred ćelije. „Dragi moj. Ja sam dio tebe, tvoj osobni demon. Mijenjam oblike kako bih ti se dovoljno približio i zaštitio te od tebe samoga, da se ne uništiš. Ja sam ujedno i tvoj čuvar i demon. Sjećaš se one strasne noći provedene u zagrljaju tamnolute žene bujnih dojki i guste, crne kvrčave kose?“ Rufus kimne. „E vidiš to sam bio ja. Cijelu noć, šaptao si mi tiho u uho svoje najtajnije želje, a jedna od njih, bila je i smrt tvojih dragih.“ Rufus ponovi Sinisove posljednje riječi. „...smrt mojih dragih...“. Prene se kao iz kakvog sna. „A. Gdje je moja sestra? Što si njoj učinio?“ Sinis se opet nasmije od uha do uha. „Ja ništa. Ti si je spalio na zubarskoj stolici. Sjećaš se?“ Rufusu zadrhće srce. Od stanja šoka nije mogao izustiti ni riječi. Sve što se događalo u nutrini njegova srca i uma, gotovo ga je porazilo. Jedva dolazeći do zraka muca. „Ub-i...ubio? Zašto...sam je ...ubio?“ Sinis odmah popuni prazninu Rufuseva uma. „Ne sjećaš se, jel' da? Dobro, ja ću ti pomoći. Zato sam i ovdje. I tu želju si mi tiho i nježno, toplim dahom dahnuo u uho dok smo se valjali po krevetu. Tvoji roditeljis u uvijek favorizirali tvoju stariju sestru.“

Ona je bila ideal ispunjenja svih obiteljskih vrijednosti. U jednoj od brojnih obiteljskih svađa, roditelji su te uspoređivali s njome. Naivno si poželio da umre, da te oslobodi tih kritika i teških riječi. Ti si za svoju obitelj bio propalica, a ona, tvoja divna sestra kojoj se ne sjećaš ni imena, bila je bog bogova.“ I Rufus premeće po glavi ime svoje sestre. Nije mu baš jasno zašto se ne može sjetiti. Prošeće ćelijom misleći da će mu tako ime doći iz dubine njegova oštećena i pomračena uma. No ništa. To ga pomalo uznemiri. No Sinis mu se unese u lice izgovori ime njegove sestre. „Ruth...Tvoja sestra, zove se Ruth.“ Rufus protrne. Tijelo se previjalo od bijesa. Nakostriješio se kao divlja mačka spremna zastrašiti neprijatelja. „Što si mi to učinio!? Izludio si me!? Ti si kriv za sve ovo! Ti proketa demonski stvore!“ I nahrupi na Sinisa. Sinis stjeran u kut, povuće se dublje u mrak ćelije. Rufus nasrne na njega i u šakama osjeti koščata Siniseva ramena. No ramena su kolabirala i nestajala. U Rufusevim rukama, ostala je samo toga s crno-bijelim uzorkom. Žmiče je i cjadi kao staru krpu, tražeći Sinisa. Zaokupljen togom, nije ni primijetio da se više ne nalazi u ćeliji zatvora. Oko njega, bili su poredani visoki stupovi gotičke katedrale. Mjesečinasto obojena kamena staza, vodila je do oltara, kamenog bloka položenog u vodoravni položaj. Iza sivih kamenih stupova, gomilalo se samo debelo meso mraka. Rufus ispusti togu na pod i hipnotiziran krene prema oltaru. Iz tame iza golemih stupova, čuje se cvilež i cijukanje. Rufus kao plašljiva životinjica, ogleda se oko sebe. U debelom mesu mraka, ne vidi ništa. Zaputi se dalje put osvijetljene staze. Cvilež i cijukanje, postaju sve jači do granica nepodnošljivosti. Rufus se odluči zatrčati prema oltaru. Bio je već blizu oltara, kada iz mraku prije iz jedne mračne niše, izranja neobičan oblik. „Sinis, jesi li to ti?“ Upita uplašeno. No iz mraka se nitko ne javlja. Rufus odluči, približiti se malo više ignorirajući nepoželjne zvukove iz dna tmine. Oblik je počeo poprimati konačnu formu. Približivši se dovoljno blizu, Rufus ugleda zastrašujuć prizor od kojeg padne na leđa. Bio je to spaljeni leš žene u zubarskom stolcu. Tada se sjeti priče o ubojici koji je na živo čupao djevojci zube i naposljetku je polio benzinom i spalio. Pridigavši se s poda, sljepoočnicama mu je nabijalo: „*Ruth, Ruth, Ruth.*“ Istovremeno, obuze ga bijes i osjećaj krivnje. Poželi umrijeti, biti kažnjen za samu pomisao na to da želi usmrtiti svoje bližnje. Ali puno jača želja, bila je smrt Sinisu! Zatrči se na oltar na kojeg je kroz otvor krova padala mjesečeva svjetlost. Stane na veliki kaeni blok i stade vikati. „Gdje si sada ubojico!! Kurvin sine! Pobio si mi cijelu obitelj! Pokaži se kukavico i ispuni mi posljednju želju. Umri kurvin sine, umri!!“.

Cvilež i cijukanje, dobiva svoj kontarpunkt. Grebanje i cupkanje stotinu malenih, vlažnih nožica po golom kamenom podu, izviralo je iz mraka. Kao morski val, kada svom silinom snage udara u greben, tako je iz dna tame val zbijenih dugodlakih štakora crvenih očiju, nasrnuo na Rufusa. Plazili su po njemu, kidali odjeću, grizli ga do krvi, i pljuskali po licu gumenim repinama. Rufus se ne može ni oglasiti. Val štakora mu neda da dođe do zraka. Gubi snagu i klekne. U utrobi gotičke katedrale, razvije se grlomoglasni demonski smijeh. U buci smijeha, oglasi se Sinisev glas. „Jedna po jedna želja čovječe!“.

Val štakora je dokrajčio Rufusa. Rufus se pomirio s blizinom majčice Zemlje. Ostale su samo kosti i komadići mornarskog kaputa. Dok se val štakora razišao, nad ostacima, pojavi se Sinis blještavih bisernih zubi; promatra ih i smije se samome sebi. Iz džepa toge, vadi knjižicu crvenih korica i spušta je na tlo. Uspravi se, sklopi ruke u molitvu i počinje recitirati:

*„Skrivati želje i grešne i svete,
Kad čežnja srce tlapnjama u mara;
Lutati vječno bez cilja i mete
Ko povelu lišće što s vjetrom tumara.*

*Nositi kletvu nesmiljenog žića,
Znamenje kobno velom snova povito,
Iz drevnih bajki i vilinskih priča
Gonetat sudbu mudro i tajnovito.*

*Kročiti naprijed, a ne znati puta
U sivoj magli bez plamenog svitanja,
Ko duša koja od iskona luta
Tražeći sebe u beznađu skitanja.*

*I onda prozret mračnu moć čarolije,
Pa nazdraviti, već na pragu jutra,
Čami veselja, milju melankolije,
Čemernom danas i beznadnom sutra.“*

I crno-bijela spirala na koricama crvene knjižice, uzvitla se kao uragan i proguta Sinisa i cijelu gotičku katedralu pred nasmijanim licem blještavog mjeseca.

ONEIRO

Trenutak sanjivih snova

Dječak u prašini sirotinjske četvrti probadan poslijepodnevnim jesenjim zrakama još uvijek toplog i živog sunca, pitomog i nježnog, zuri mrtvački ukočenog tijela u štrik s tek opranim rubljem. Osjetio je blagi vjetrović kasne jeseni koji je rasplinuo ostatke noćnih mora nekih davno preminulih trenutaka u kojima je bio sam, zarobljen i pretopljen u tjeskobi. Poluotvorenih ustiju, buljio je u ovješeni šal s uzorkom crno-bijelih rombova s kojeg su u harmoničnom ritmu kapale kapljice vode jedna za drugom, boje krvave mokraće kojom psi označavaju svoje teritorije. Vidio je samo taj mokar šal s crno-bijelim uzorkom s kojeg kaplje voda; sve ostalo je bilo manje bitno, ignorirao je ostale kapljice crvenije i krupnije koje su se stapale u lokvu lipteće krvi čovjeka s prošupljenom sljepoočnicom. U lokvi krvi je pod štrikom za rublje ležao njegov otac lišen svake iluzije ovog svijeta i uhodanog građanskog života sa zgužvanim papirom u lijevoj zgrčenoj šaki na kojem je pisala samo jedna gotovo za svijet nevažna rečenica: „*Ne želim živjeti u zemlji opsjena i iluzija!*“. Dječak u zagrljaju prašine pitao se da li je ovaj prizor iluzija, sanja li to ili je budan? Grumenima progutanih suza skrivao je ranjivost, zavaravao je svijet oko sebe: divlje pse koji njuškaju tragove drugih pasa, njihovu mokraću i izlučevine i štakore u pretrčavanju ulice. Vjerovao je da njegov otac odlazi na drugi, bolji svijet, ali nekako je strahovao da je taj svijet poput karata, krhak i lomljiv. Ostao je sam, zaglavljnjen između svijetova iluzija. Cijeli život su mu taj tragičan prizor pokušavali prikriti iluzijama, no iluzije su bile preslab štit da ga brani od života, od jave i istine.

Tek danas, tridset godina od tog nemilog događaja, taj isti dječak, već sad muškarac ogrnut prašinom sjećanja, slutnji i sumnji, dok u garsonijeri ispred kišnog okna sjedeći, rukom podbočujući bradu, gleda suzne oči neba kako kaplju po parku ispred stančića, zna da tko ne zajaše patnju svoga života, taj će živjeti u šatoru sve dok ga vjetar ne odnese negdje daleko u mrak. Kišno je nedjeljno poslijepodne s mnoštvo nagomilanih tegobnih, olovno otrovnih misli. Nedjelja je za Amona Tannenbauma odavna izgubila semantičku vrijednost božjeg dana odmora i sreće. U simfoniji kiše očima traži neki zgodan detalj koji će ga malo zabaviti i zavesti iz provalije melankolije koja j uzela maha. Zurio je u lokve vode u kojima se utapa i posljednja travka ljetnog zelenila. Imao je osjećaj kao da ga ta ista tragična travka koja proživljava osobnu farsu, moli da joj pokloni trenutak svojeg vremena. No ubrzo neodlučan i mrzovoljan, šara pogledom. U mreži prizora koji nesvjesno zahvaća brzim pokretom glave i očiju, nađe se i čovjek pod crno-bijelim kišobranom kako sjedi na klupici leđima okrenutim baš prema njegovom prozoru.

Od zaprepaštenja što je zamijetio taj lik, taj djelić u uhvaćenom prizoru slagalice kojem dosad nije poklanjao pažnju, trgne se i ustane. Čovjek pod crno-bijelim kišobranom bio je jedini priljepak u parku na drvenoj klupici po ovom nemogućem vremenu. Nije se uplašio toliko tog nadasve čudnog čovjeka koji sjedi na kiši već sebe samoga, svoga svjesnog zamjećivanja stvarnosti iako je i uz nju pleo poneku sumnju. Ponovno sjeda na stolac i fiksira čovjeka na klupici. Čovjek nepomično sjedi kao mramorna skulptura. Vrijeđa svojom mirnoćom, ne da se smesti ni od koga, ni od čega. Amon Tannenbaum se svejedno pita u čemu je problem? U njemu se kuha intimni monolog. *Kako nisam uspio primijetiti tog čovjeka? Što sa mnom nije u redu? U posljednje vrijeme kao da nisam svoj. Kao da me misli ili neki jaz između njih odnese i odlutam potpuno izvan svake stvarnosti. No je li taj čovjek iluzija? Ne. Nije. On je stvaran! Mora biti stvaran! Možda sam samo rastresen. Možda je kiša kriva za sve!?*

Udubljen u kapi kiše isto kao i u kapi tragedije svojeg djetinjstva za koje je počeo vjerovati da je samo ružan san; ipak su ga tako uvjerali čitavo djetinjstvo i cijeli pubertet, opet se uhvatio kako ignorirao sve pred sobom, svaku stvarnost i stvarnu pojavu. I taj čovjek koji je upravo iz sna postao stvarnost, isto je rezultat selektivnog pamćenja i hvatanja u koštac sa stvarnosti. Ubija ga svako sjećanje koje izgleda kao dotjerani elektronski mlaz filmskih projekcija. *Sve je to iluzija! Sve sam to samo umislio, kao i ovog čovjeka. Ništa od ovoga nije stvarno. Sve je samo iluzija, prijatna stvarnosti, javi. Iluzija koju stvaramo predodžbom. Predodžba koja postaje rezultat vlastitih selekcija. Selekcija koja se iznova i iznova kreira i rađa. Sva moja sjećanja samo su poljepšane uspomene, sni pomiješani s predodžbama. Ništa nije stvarno; ne postoji ništa osim iluzije. Zato nikad nisam mogao ni prihvatiti iluziju uljuljkanog građanskog života. Zato godinama imam dijagnozu shizofrenije i gutam proklete antidepresive jer nisam siguran ni u što. Pa ni u svoje podrijetlo ni sve ono što se događalo. Oni su me zatrovali tim svojim iluzijama. Oni nam podmeću klade tom bolesnom sladunjavošću. Oni, ti krvnici, odgajatelji sa smislom za lijepo, sladunjavo. Oni su katarakti na našim očima, oni... Zbog njih sam u zagljaju zaslijepljene stvarnosti.*

Svakim trenutkom tog oštrog mozganja, svaka ta slatkovodna kap moćne iluzije koja uljepšava nepodnošljivu stvarnost za Amona Tannenbauma, rasplinula se u presoljenom moru mraka. Amon u zanosu misli ustane, ne odvajajući pogled od spokojnog skamenjenog priljepka na klupi, te stade afektivno recitirati nešto što u mahu donese slina na jezik. *Krvarim! Iz srca teče samoprolivena krv, a u crnoj obrvi, gnijezdi se neizrecivi tamni susret.* Stavlja desnu ruku na srce kao da će ispjevati nacionalnu himnu ili neki slavospjev višem božanstvu i izdahne: „Okani se zemlje pod jezikom. Mudar budi.“ Udari se u prsa kao pravedni Job tvrdom pesnicom. Nastavlja u istom zanosu: „Zarij nos u više sfere! Zarij...“. I tada protrne kada iz vida izgubi čovjeka pod crno-bijelim kišobranom. „Što!“ Vikne više od oduševljenja nego od zaprepaštenja. „Kako!? Znači ipak je istina. Sve je to bila samo iluzija, san; san iako sam bio budan. Budan sam sanjao. Daaaa, budan.“ U toj iznenadnoj euforiji pođe do police s knjigama i iznenadno premeće po njoj kao da nešto traži, usput mrmljajući. „Gdje je? Mora negdje biti. Imam samo par knjiga; negdje mora biti ta sanjarica. Negdje!“ Inače je mahom grabio mnoge knjige i literaturu kako bi patnju učinio podnošljivom, kako bi utješio slutnje i sumnje recitalima, frazama, intelektualnim dosjetkama i stilskim bravurama. U fikciji je bio siguran; fikcija je bila njegov svijet. Razne obmane, za njega su bile stvarnost; bježao je od svakodnevnosti u svijet literarne fikcije. Nekako je duboko u sebi vjerovao da će u sanjarici naći rješenje svojih problema, pogotovo slučaj s iznenadnim nestankom čovjeka pod kišobranom. Mislio je da ga muče utvare, obmane koje mu podmeće podsvijest kako bi ga zavarala, uvukla u iluziju. Stvarnost i sigurnost Amona Tannenbauma, listala se u nekoliko svežnjeva sanjarice. Ispremećući knjige s police na pod, napokon nađe sanjaricu, izgužvanih i tankih korica, isprljanih stranica od listanja. Sjeda na krevet i brže bolje lista ponavljajući u sebi abecedu. „Kišobran, kišobran; G, H, I; K je poslije J.“. Kako je listao knjigu snova, slova su mu postala nekako čudna. Baš dok je došao do stranice sa slovom K, slova su počela bježati, razilaziti se na sve strane kao sitne male mušice. Zajeca, instinktivno ispusti knjigu iz ruku i pobježe u kupaonicu. Dlanovima obujmi umivaonik čvrsto kao kliještima. Gleda u zrcalu svoj lik koji nalikuje bolesnom djetetu u vrućici s licem ovlaženim od znoja, oči upale i blješte nekim posebnim sjajem. „Ja to ludim.“ No kad se bolje zagleda u sebe, u svoje posivjelo lice, u zjenama očiju, zamjeti još jedne oči, oči vlastitog demona koji ričući čući i tjera ga u ludilo. Tapa samome sebi s namjerom da se utješi. „Počelo mi se prvidati. Moram... Moram uzeti tablete.“ Već dugi niz godina troši antidepresive. Svoje depresivno shizofrenično raspoloženje pokušava pretvoriti u sladunjavu iluziju građanske euforije. Otvara staklena vrata ormarića i prožmu ga nekakvi trnci. Uzima u ruku bočicu s lijekovima. Otvara je i sipa punu šaku pilula. „Ovo će biti dovoljno da rastjera demone.“ Histerično se nasmije. „S ovim će prestati obmana i iluzija. Da! Za trenutak ću biti miran i spokojan. Sve će biti dobro.“ Napuni usta pilulama. Drobi ih zubima. Užasnog su okusa. Sagne se i otvori slavinu. Guta vodu s lijekovima kao posljednji zalogaj pred sigurnu smrt. Podiže glavu i zatvara staklena vrata ormarića. Protrne. U zrcalu sad više ne vidi svoj lik, nego lice skriveno pod crno-bijelu kapuljaču. Srce mu tuče u taktu atrijake tahikardije. Nije siguran koga to vidi u zrcalu. Da li je to on? Ili možda onaj čovjek od maloprije iz parka? Pripije se uza zid, uza vlažne i skliske pločice kupaonice kao plašljiva životinja. Zamračeno lice pod kapuljačom i dalje bulji u njega. Iako mu ne vidi oči, osjeća stisak njegovog otrovnog pogleda koji mu probija srce i dušu. Lice sa zrcala se osmijehne punim i zubatim smiješkom. Smješak je prepun stisnutih podugačkih zubiju kojima se nazire korijen uslijed progresivne parodontoze. Amon Tannenbaum ponavlja u sebi: „To je samo iluzija. To nije stvarno. Samo umišljam. Lijekovi još nisu počeli djelovati. Bojim se.“ Lice u zrcalu kroz porculanski gebis demonskim glasom rikne: „Što si to uradio nesretniče!“.

Amon Tannenbaum pod neizdrživim lupanjem srca klizne uza zid na pod kupaonice i drhće kao pokislo i pothlađeno pseto. Čas rukama prekriva oči, čas začepљуje uši. Ponaša se vrlo regresivno, tražeći u tim infantilnim gestama sigurnost i zaštitu. Lice sa zrcala ne štedi Amonovo psihičko stanje, već ga opterećuje demonski iskrivljenim glasom. „Tko ne zajaše patnju svojeg života, taj će živjeti u šatoru! A što će biti ako dođe vuk i puhne pod taj šator? Što će onda biti? Šator će nestati kao i sve iluzije u kojima se skrivaš.“ Amon primjećuje da mu se pored nogu nalazi bočica s preostalim pilulama. Drhtavim rukama prinosi je ustima i prijeteći psuje. „Na, prokleta gamadi. Evo ovo će te maknuti. Evo gledaj koliko tu još ima tableta. Samo gledaj. Na... Još jedna i nestaješ iz mojeg vidokruga.“ Sipa preostali sadržaj bočice u usta i nakuplja slinu kako bi lakše progutao pilule. Pozamašnim grumenom sline, progutao je posljednji zalogaj svoje stvarnosti. Umah je nestala prikaza s kupaonskog zrcala, umah je prestao drhtati i osjetio neku radost, olakšanje. No trenutno olakšanje, pretvara se u mrak pred očima. Ispivši bočicu antidepresiva, zamijenio je iluziju zemaljske jave, snovima, fantazijama i halucinacijama. Kao orošeni pupoljak prvim percem jutarnjem rose, provirio je iz dna tame. Ustao je i pogledom tražio spas. Miris sumpora i čađe u zraku, upio se u njegovu odjeću dok je oštro-sladunjavi zadah progutanih pilula izvirao iz dna njegove utrobe. Osjećao se prožvakano i ispljunuto na spaljeno i ogoljeno tlo neke nove iluzije. Nije djelovao iznenađeno, zapravo nekako mu je bilo drago što se našao u novoj iluziji iako nije bio toga ni svijestan. Pogled mu je bio slobodan kao da govori: „*Slobodan sam. Ja sam gospodar zemlje, ban bilja i životinja, kralj sviejtla, car vidljivosti. Bog može stvarati samo u mojim grudima.*“ No takav iluzioran pogled bio je stvaran samo u Amonovoj prozi dana i orgijama noći. Ubrzo je shvatio kako se nalazi usred ničega. Pred njim nije bilo ničega samo tama, mračna staza mraka u mrakove u koju se nije usudio pipnuti. *Iluzija!?* Pomisli. *Ma vruga iluzija, ovo djeluje kao stvarnost.* Negdje se u tom mračnom putu mraka krije istina, stvarnosti. On tražim istinu i nema je. Traži dušu i ne nalazi je. Traži zakon i nema ga. Bježi od iluzija i hvata sebe samoga u ludilu i bunilu. Bježi od sebe i obrće se na peti oko svoje proklete osi. Ide iz sna u san, tapa u snu i umire u snu. Otire znoj sa čela i ciničnim smiješkom se naruga tami. Kako se počeo buditi duhom i tijelom iz neke intimne fikcije, ubrzo shvati da pored njega s njegove lijeve i desne strane postoji nešto što dosad nije zamijetio, što mu dosad nije bilo toliko bitno. S njegove desne ugleda provaliju, ugaslo grotlo najveće dubine koju je u životu ikada vidio. Instinktivno i zaštitnički, povuče se u lijevu stranu. No tamo ugleda brezovu šumu. Nasumično poredane, visoke breze izbrazdane dubokim crnim ranama po čistoći njihovih dugih vjenčanica, u krošnji su imale zaglavljene bračne krevete crnih metalnih okvira s nametljivim falusnim ornamentima i tankih svilenih presvlaka. Spaljeno tlo ove čudne zemlje, najdublje ždrijelo provalije i bijele breze, upotpunile su sliku neke nove iluzije kako je Amon mislio tada. Ali te misli bile su podvojene. *Možda to nije iluzija; možda je to stvarnost koju moja osoba sada otkriva, oslobođena selektivnih varki i manipulacija vlastitog uma.* Mislio je tako no u dubini sebe bojao se i drhtao kao dječaćić umotan u prah mraka u sirotinjskoj četvrti. Čak je mogao naći i prigodne stihove za trenutak u kojima se budio cijelim bićem i duhom.

*„Sâm sam u svijetu izvrnutih teza,
kao janje bez majke,
kao dijete bez uspavanke,
u šumi Belzebuba, kao krhka breza.“*

Sve se doimalo tako mirno, tako krhko kao san dok ne zamijeti na vidiku bijeli mjesecinasti dan. Konačno se razdanilo u njegovom umu i srcu. Začuje iz dubokog ždrijela provalije poznati zvuk, graktaje vrana. Priđe bliže prema samom rubu provalije i prigiba se da bi uvjerio sebe i svoja osjetila da dobro čuje i vidi. Zvuk iz dubine postaje intenzivniji i jači. Glas vrana se približavao površini. U trenutku najmanjeg opreza, kao bujica razljučenih pčela iz košnice, u jatu prhnu vrane i nadvinu se nad Amonom stvarajući oblak boje Ametista. Amon u navali živinskoga straha bez ijedne intimne misli potrči prema uspravnim brezama. Na putu prema brezovoj šumi pogledavao je čas preko lijevog, čas preko desnog ramena. Vrane su u zraku formirale diviziju napasnih i proždrljivih predatora. Amon se u trku nada da će naći spokoj i zaštitu u bjelini breza. Približivši se brezama, zamijeti da su nekako drugačije. Crne rane na bijelome stablu, oformljavale su pseće njuške. Bijela stabla su odlakavila bijelim svilenim polarnim krznom i poprimala vučja obličja. Tada se sjeti riječi koje mu je lice iz zrcala reklo: *„Tko ne zajaše patnju svojeg života, taj će živjeti u šatoru! A što će biti ako dođe vuk i puhne pod taj šator? Što će onda biti?“*. Da stvarno, što će onda biti kada dođ vuk i puhne pod šator. Ponovio je u sebi ushićen prizorom. Stane pred brezinim metamorfozama i shvati da je i to iluzija, šator na pješčanom i ogoljelom tlu. Crne rane brzo postaju vučje gubice, bijela vječnanica popirma dlakav izraz i oživi. Vukovi se daju u trk, klizujući iz breza kao iz tobogana. Iza njih samo ostaje tanka šipka koja pridržava krevet na vrhu krošnje. Amon Tannenbaum čučne i rukama zaštitnički obujmi glavu. Osjetio je toplinu stranih tijela kako hropću pored njega; vidio je bljesak bijelih šapa koje su ga zaobilazile kao da nije bitan. U trenutku biva razočaran, jer nitko ga nije primijetio, nitko nije svrnuo pažnju na njega. Osjetio se kao iluzija, kao san, kroz koji gaze crne kandže i bijele šape razjarenih i divljih vukova. Ponovno ustane i divi se čoporu zvijeri koje izgledaju tako bezazleno, tako neopasno. Iz gubica im teku sline, očnjaci se cackle na mjesecinastom sjaju, a on je siguran i zaštićen. On je samo san tih divljih životinja, san koji se sanja na bojnome polju čijoj je bitci bio svjedokom. Osjetio je kao da živi izvan serijskih sudbina ovog kolektivnog stradanja. Za to vrijeme, vrane su se postrojavale u redove letaća i redove „bombardera“. Amon zamijeti iz jata vrana nekolicinu koja na nitima nosi strašila u finim tamnosmeđim odijelima sa šeširima širokog oboda sa žutim cvijetićem u reveru. U zraku su lebdjeli kao raspeti na križu. Grupa po pet vrana, nosila je svoje strašilo visoko iznad vučje jurisdikcije. Vukovi, bijesni i divlji, uspinjali su se na stražnje noge i skakali prema nebu sa željom da sruše neprijateljske letaće. Vrane kljunovima otpuštaju konopce, strašila padajaju među njih i započinju s akcijom pokolja. Izvršen je desant na vukove. Strašila i vukovi međusobno izjednačavaju snage i bore se. Jedni druge unakazuju i međusobno obećavaju živote. Ostale vrane lete među njih i vukovima kljuju oči. Lipti krv i prlja bijela i čista krzna. Sablasni zvukovi, skamenili su Amona Tannenbauma. Režanje i cvilež dezorijentiranih vukova iskopanih očiju i raskrvavljenih vratova pretvori Amona u kip od soli. U istom trenutku osjeti strah i samilost. Zatrči se u vatru bitke s nadom da će prekinuti unakrsnu paljbu i klanje. Mlatara rukama, sprječava strašila u nastojanju da gubicom oboljelom od progresivne parodontoze raskrvaru

vučje vratove i oskvrnu čistoću krzna. No dušmani ne obraćaju pažnju na to. Nastavljaju unakrsnu groznicu pomora. Amona bole svi ti prizori; uporno skače s jedne strane na drugu stranu ne bi li spriječio nadmetanje i sukob. Viče. „Prestanite!! Prestanite! Dosta!“ No bez uspjeha. Strogo crne i bijele strane, odmjeravaju snage. Nema nijansi; točnije nema dovoljno nijansi sive da bi spriječila pokolj. Nema srednjeg puta, medijatora. Amon je gotovo raskrvario gnjate od tolikog samilosnog trčanja i nastojanja da prekine bitku. Sa sobom u bitci nosi osamljenost i samilost, ali i promukao glas razočaranja. Već sad, moli i preklinje da prestanu „Molim vas...prestanite! Prestanite se ubijati međusobno! Ne mogu to više gledati!“ Na nebu se probudi mjesec, obla djevica puna žara. Jenjavajuća bitka utihne i svi dušmani ukočenih pogleda prema mjesecu uzdahnu. Vrane posjedaše na ramena i raširene ruke strašila; slijepi vukovi stišću se do svoje braće po prolivenoj krvi koje su prepoznali osjetom njuha. Amon osjeti nadu u posljednji čas. Odahne i pomisli kako je uspio spriječiti bitku. No to je samo umislio. Mjesec na nebu počinje mijenjati boje, od bijele preko medeno žute do krvavo crvene. Nabuja i nabubri. Nastaje ludo komešanje i dušmani se razilaze na sve strane. Vrane i strašila hitaju prema provalije iz koje su izašli, vukovi trče prema mjestu gdje su bile breze, prema onom što je ostalo od njih nakon transformacije. Mjesec titra kao užarena kugla. Svi kao da su predosjetili katastrofu, svi osim Amona, koji ono stvarno i bitno nije uočio i selektirao u um. Mjesec prsne i eksplodira kao bomba, a Amonova osjetila obori šum i bijela, zaslijepujuća svijetlost. Opet je poražen snagom iluzije.

Zakupljen nekim imaginarnim raspoloženjima, zgrčen, budi se kao u groznici iz depresije i tjeskobe uz milozvučne stihove rugajućeg glasa:

„Kada opet dođe siva mrena i podigne zastave od maglenog svića, putovat ću predjelima pustim i tražiti utjehu u oblinama oblaka; putovat ću gozodvima i predjelima gorskim ne bih li našao mira.

Podigni zastave mila opsjeno, podigni, posljednji je boj, boj putnika, boj beskućnika.

Utješi me pjesmom ptica duša; nek salijeću oko moje glave. Nek slijepo srce prati tragove sile tvoje; nek me vodi snaga tvoja u središte smisla. Posljednji je boj istine; živi i umri u isti dan!

I sve oko mene biti će sivo, sve posuto pepelom i prahom olova. I grane, razgolišane sramotom, svijati će se oko mene, ne bi li osjetile glasan kucanj živog srca moga.“

Buđenje je bilo otežano, više nalik mamurluku nakon probdijene noći uz ispražnjene boce tekile. Pred Amonovim očima još uvijek sve blješti. Rugajući glas dopire negdje odozgo i nastavlja s dijalogom. „Voliš li filmove? Da. Tebe pitam! Čuješ li?“ Amon još uvijek nakostriješen pred pitanjima rugajućeg glasa za koji je vjerovao da samo umišlja, zgrčen leži u pijesku. Milozvučan, rugajući glas nsatavlja uporno. „Vidiš. Ja ne volim filmove. Filmovi su, hm... kako da kažem praktički jeftino pametovanje. Film je gotova predodžba i zamisao ugrađena u kadrove koji se serviraju onima bez mašte. Film ubija maštu, ruši realitet predodžbi koje dolaze od mene. Film me na neki način negira, jer u njemu nema ničega mogeg, mojih osobnih zamisli i predodžbi preko kojih bi se definirao kao ja u stvarnom svijetu. Zato više volim knjige. Tamo mogu stvarati vlastite predodžbe. A ti? Što je stobom? Voliš li film?“ To neprestano zapitkivanje podigne Amona iz mamurluka. Još uvijek nejasnog vida bijesan krikne kao ričući lav. „Ne. Moja duša ne voli se hraniti iz vrela koje je ukaljalo mnoštvo! Je li ti sad jasno!“. Rečenica je bila vrlo gruba, ali opet otmjena. Upirući prijeteći prst u izvor tog pomalo iritantnog glasa, Amonu se izoštri vid. Nalazi se na pješčanoj plaži tik uz more. Mirno zagasito predvečerje uz obalu mora djeluje umirujuće. Tik do njega na četiri drvena stolca spojena u vertikalnu naslonima, pobožno sjedi ukrućenog tijela, ruku položenih na koljena, srednjovječni čovjek u smeđem odijelu, s polucilindrom na glavi i crnim naočalama na nosu. Amon se an trenutak posrami zbog neprikladnog ponašanja. Milozvučni glas radozno pita. „Aaa. Ti si jedan od onih tragača za istinom. Daa. Poznato mi je to. Otkad znam za sebe ovuda prolaze mnogi kojisi e bore s fatamorganama svojeg svijeta i traže istinu, razbijanje iluzije. I ti si jedna od njih. Ako dobro apmtim, ti bi bio trinaest tisućiti posjetitelj.“ Amon se osjeća pomalo glupo i pomisli kako bi ispriak ublažila prijašnej nprikaldno ponašanje. „Oprostite na nepreikladnom ponašanju. Imam noćne more. Maloprije sma sudjelovao u jednom klatežu. Nije bilo ugodno. Oprostite.“ Nježni, milozvučni glas postaje još nježniji. „nemate se zašto ispričavati moj gospodine. Ono što ste maločas vidjeli onu bitku, e to vam je samo izmjena svijetla i sjene. Znae život je prožet nasumičnim izmjenama svijetla i sjena, sna i jave. Oh oprostite. Baš sam nepristojan. Nisam se predstavio.“ U zrak pruži ruku koju Amon zbog visine nije mogao ni dohvatiti, ali svejedno pruža ruku osjećajući da je tako ispravno. Izgovri svoje ime. „Ja se zovem Beus Slijepac. Slijep sam od rođenja.“ Amon pogne glavu i uzvrat. „Moje je ime Amon Tannenbaum.“ Beus se nasmije. „Oprostite. Nisam se smijao vama, nego mije uistinu godila pomisao na skraćenu verziju vašeg imena. Onu od milja“ Amon znatiželjno upita. „Kuju verziju?“. Beus nastavi sav razdragan. „Od milja bih vas mogao zvati „Moni.“ Vjerujem da vam se sviđa.“ Amon klimen glavom, a onda se sjeti da razgovara sa sljepcem pa odgovori. „Da.Sviđa mi se

to skraćeno ime. “ . Beus nastavlja svoj uobičajen govor koji drži svim prolaznicima poput Amona koji tragaju za istinom, vitezovima u borbi s iluzijama. „Vjerujem da tražite odgovore. Predlažem da ostatak razgovora obavimo čisto u dijaloškom obliku, bez uplitanja osjećaja i raspoloženja. To će biti poput sata psihološke terapije. Slažete li se?“ . Amon pomalo nespretno pozitivno potvrdi. „Da. Bit će kako želite.“

BEUS: Vidite. Slijep sma od rođenja. I sve na svijetu spoznajem kroz neki unutarnji život. Moj život je praktički iluzija. To što ne vidim, ne znači da ne znam živjeti. Isto tako to što ne vidim ne znači da ne razumijem koliko iluzija može biti teško breme.

AMON: Da razumijem ja vas. Ali ne trebaju mi vaši memoari nego savjeti. Vidite ja cijelog života ignoriram stvarnost sasvim nesvjesno; ne znam zašto to činim. Sviejestan sam jedino želje za spoznavanjim isitne, a stalno se zaplećem u neke fikcije. On su toliko stvarne kao ona od malo prije.

BEUS: Strpljenja putniče. Želim ti pomoći svojim savjetom, ali i iskustvom. Postoji razlog zbog kojeg ljudi bježe u fikcije, hiluzije, snove, halucinacije i tako dalje. Uvijek postoji razlog. Naša podsvijest nas želi zaštititi od prenaprezanja i onda stvara sanjive bajke kako bi nas umirila i pružala sigurnost.

Amon osjeti iznenadnu potrebu da sjedne. Sjedne u pijesak, i poluotvorenih ustiju bulji u Beusa.

BEUS: Naša podsvijest, naš um, zaokupljen je imaginarnim. Živimo u svojim svijetovima, živimo svoje osobne iluzije i uvjereni smo da je to jedini i ispravni način življenja. Stvorili smo svrhu besmislenog postojanja i sredili si egzistenciju. Učinili smo stvarnost podnošljivom.

AMON: Istina. Ali iluzija nas zavede. Dovodi nas do toga da mislimo kako je ona ono pravo.

BEUS: Daa. To je i cilj iluzije, stvoriti osjećaj pravoga, stvarnoga. Iluzija, fikcija, san ili kak god, vas drži živim i krpkim.

AMON: Zznam da govorite vrlo mudro, ali ja en želim živjeti u fikcij, ne više. Ponekad imam sojećaj kao da mi um namejrno podmeće neke sitnice. Ponekad se zaprepastim kako nisma uspio uočiti nešto, kako sam svijet uhvatio izrazito selektivno.

BEUS: Ponekad ta ista iluzija u kojoj živimo postaje umet duše, opterećujuća. Kopniš i toneš u besmisao iluzije. I tkao ona prestane egzistirati. Ali rađa se nova iluzija. Ona nam je novi putn podnošljivosti stvarnosti. Mogo si naučiti od maloprij, od onog događaja koji toliko spominješ. Vukovi su se borili s vranam i strašilima. Zašto?

AMON: Ne znam. Prosvijetlite me.

BEUS: Zato što je ljudsko bivanj prožeto izmjenama života i smrti odnosno sna i jave. Vidiš sve na sivjetu, crno je i bijelo. Nema sivila koje bismo mogli nazvati istinom.

AMON: Kako nema!? Ja upravo tragam za tim sivilom, za tom nijansom koja će raspliniti sve crne i bijele iluzije? Mora postojati!

BEUS: E, dragi moj. Moram te razočarati. Nema sivog ni nijansi. Svijet je crn ili bijel. U jendom trenutku možeš odabrati samo jedno: crno ili bijelo, san ili noćnu moru. To sma naučio u svojoj sljepoći. More šumi oko mene, ali ja ga ne vidim onakvog kakvo ono odista jest. Ti možeš pričati o njemu neutralno, ali ja ću stvoriti predodžbu o njemu kao moru ubojici koje lomi brodove o hrid ili moru na čijim valovima daskaš i zabavljaš se.

Amon počinej osjećati malu nelagodu i migolji se u mjestu.

AMON: Ali ja moram zariti nos u više sfere, u izvore sna i iluzije.

BEUS: Da. Moraš. Kao i svi drugi koji su ovdje prolazili. Vidiš ni oni nisu shvatili da su nijanse vrlo neprecizne, nejasne i neodređene i odvođe nas od preciznih definicija emanacija stalnosti.

AMON: Što bi to trebalo značiti?

BEUS: Život je san, a mi smo ti koji ga etiketiramo kao noćnu moru ili ugodno poslejjpodnevno sanjarenje. Istina ili ono što ti smatraš istinom, zapravo je ništa, tama, mrak. Bez iluzija nema života. Atonalna simfonija, postaje izrazito ugodna uhu, ukoliko je zamisliš takvom. Nema niečega izvan tih okvira. Život je san.

Amon ustaje gstikulirajući rukama dok govori.

AMON: Da? San? E pa ja pod hitno trebam probuditi se iz tog sna. M-o-m-e-n-t-a-l-n-o!

BEUS: Moni, razumijem tvoju dvojbu. Ti želiš potpuno lišiti se svake iluzije i fikcije, a sam si tražio utjehu u sanjarici.

AMON: Jesam, istina. Alianimalo me samo značnje nekih snova.

Beus je nanjušio Amonovu slabost i osjetio kako ga pridobiva svojim lijepim riječima. Izoštrio je tu vještinu na mnoštvu prolaznika koje je tištilo isto bremem porblema.

BEUS: Vidiš svaka pisana riječ je fikcija koju oživljavamo u vlastitim bojama svoj predodžbe. Svaka fikcija, san, iluzija, samo su kić stvarnosti. Bez tog kića bilo bi nemoguće živjeti. Bez svih tih lažnih fikcija, bilo bi neumjenso živjeti. Zamisli život bez knjig, filma i tako dalje.

AMON: Kažeš filma i knjige? Pa ti si slijep čovječe. Ti nikad nisi pogledao film ni pročitao knjigu. Kako možeš išta o tome znati?

BEUS: Moni!?! Još ne razumiješ? Stvar je u tome kako zamišljaš to što zovu dobrom knjigom i filmom.

AMON: Ne. Nisi mi dao dovoljno prostora da promislím o svemu tome.

BEUS: akot i tako misliš, mogu te uputiti nekom drugom.

AMON: Kome?

BEUS: Jednoj mojoj intimnoj prijateljici. Zovu je Gezele

AMON: Dobro. Hvala ti an informacij. A gdje se nalazi?

BEUS: Tamo preko mora.

AMON: A kako ću prijeći more.

BEUS: Dragi moj. Ovaj dijalog moroma privesti kraju, a kraj ć biti ako psolušaš moju novu pjesmu koju po prvi puta pjevam putniku, tebi. Kad je ispejvam, uputit ću te dalje. Ti moraš završiti svoj put.

Amon stane ukipljen kao komad vapnenačk stijene, slušajući stihove slijepca koje baš ne razumije, ali pravi se da mu gode.

BEUS: Gdje si davni sivjete iz kog rodi me tama?

Da li čuješ glasne otkucaj srca i pjev suznog života mog?

Nariče pjesnik, poražen i obespravljen anđeo-bog.

Gdje su duše podrijetla Faunskog?

Gdje su ti dušini vrutci što disali su slobodno?

Gdje bio sam svoj, slobodan i moćan anđeo-bog. Gdje si duše samotni i pusti u ovoj provaliji, gdje si neoskvrnuta dušo s cjelovom?

Posljednjim stihom, Beus završi dijalog. Amon zabrinut zbog pomisli o prelasku mora iznenadno zapljeska. Sam se čudio toj svojoj gesti nad kojom nije imao kontrole. Približi se rubu gdje se pješćana obala s morem dodiruje i gleda u daljinu. Beus se vrlo vješto spušta po stolicama poput kakvog akrobata. Približi se Amonu, primi ga za rame i srdačno kaže. „Ja živim od iluzija i upravljam tim sanjivim snovima.“ Skine s lica crne naočale, a Amon se zgrozi dubokih crnih duplja u Beusovoj lubanji. Beus podigne te iste naočale desnicom u vis kaže neke magične riječi. „LEH, LEH“. I more mirno i spokojno, razdovji se u dva golma bedema i napravi put prema jedva nazirućoj drvenoj kolibici. Amon samo gleda ne vjerujući u taj posve nadrealan prizor. Više nije ni u što siguran. Pomalo drhti od uzbuđenja, ponajprije prestravljen Beusovim očnim dupljama, a onda čarobnom gestom razdvajanja mora. Beus se vražičasto nasmiješi Amonu u prstravljeno lice i šutke ga pomakne na početak razdjeljenog mora. Izusti još nekoliko oprotšajnih riječi. „Moni!?“ Amon se okrene prema sovjim „dobročinitelju“ kojem je upravo sada dao takav naslov. „Jedna riječ Moni, čisto za razmišljanje. Znaš koja j moja najdraža riječ za san? Ne znaš naravno. Obožavam njmačku riječ „der Traum“. Ne zaboravi je.“ To je bila posljednja riječ koju je Amon čuo uz nadolazeći osjećaj nelagode. Noge su mu utonule u pijesak, dok su zidovima vode odzvanjali zvucu glasnog smijeha Beusovih mračnih i dubokih očnih duplji. Mislio je da će potouti. Uhvatio se rukama za noge i počeo divljački vući nogu po nogu. No noge su bile zalijepljene. Jedino čime se mogao braniti je bio galsan krik. U pućen Beusu. „Pusti me ti ogavna spodobo!! Puštaj!!“ I tog trenutka, kao da ga je Beus čuo, kliznuo je brzinom svijetlosti po pješćanoj traki između dva golema nabubrila zida vode koja su poput zatvarača zatvarala stazu iza njega. Našao se pred samim pragom male drvene kolibice.

Izgarao je od želje da otvori ta vrata, da proviri u dubinu istine koja se krije u tmini male kutijice. Plamteća žeđ za istinom koja se nalazi iza svih tih stvari posvema ga obuzme, takvom silinom da ne primijeti zagasitu ništavnost okoline. Iluzija mora, pješćana utabana staza kroz njega, sve je to utonulo u mrak. Samo drvena koliba i komadićak tla pod njegovim

nogama, sačinjavali su dio prividne stvarnosti koja još nije utonula u san. Zamijeti da vrata nemaju kvake ni brave, pred njim je samo ravna drvena ploča. Dlanovima dodirne i podraga površinu vratiju, kao da se želi uvjeriti da ne sanja. *Ovo se doima tako stvarno...Konačno sam na pragu isitne. Kraj svih iluzija. Konačno...* Pod dodirnom dlana, vrata počinju pulsirati i izobličavati se. Amon drhtućih ruku, stane se udaljavati dva koraka unatrag od vratiju, želeći se na taj način osigurati od moguće opasnosti. Intarzija u vratima poprima torzo odraslog muškarca. Lice je bilo vrlo glatko i nije mogao razaznati o kome se radi, ali mu se torzo učinio nekako poznatim iz dubine sjećanja na mladost i djetinjstvo. Intarzija u vratima prozbori glasom koji usplahiri Amona Tannenbauma do mjere da sjedne na tlo i rukama obrgli koljena. „Ako želiš proći kroz ova vrata moraš izreći magičnu riječ.“. Amonovo usplahireno srce bujicom krvi nosi pred oči ubojite misli zloslutnice. Prašina j zamaglila zrak. Ponovno je vidio sebe kao devetogodišnjaka koji sjedi u prašnjavoj sirotinjskoj četvrti rukama ovijenih oko koljena i zuri u šal s crno-bijelim uzorkom ispod kojeg se nakuplja lokva krvi. Disanje mu je plitko, a kroz poluotvorena usta uvlači čestice prašine koje potiču kašalj. Intarzija na vratima ponovi istu rečenicu. „Ako želiš proći kroz ova vrata moraš izreći magičnu riječ.“ Taj glas, taj duboki bariton, oživi nemilu tragediju nakon koje je svijet postao prijestolnica iluzija, noćna mora s kojom ukršta rogove svoje unutarnje stvarne, a ne umišljene patnje i mržnje. To je glas njegovog oca prije nego što je zauvijek utihnuo u lokvi krvi pod crno-bijelim šalom. Iluzija, san, noćna mora, halucinacija, fatamorgana, sve je to stalo u jednu riječ: „TRAUM“. Prisjeti se posljednjih riječi slijepca Beusa prije nego je projurio krzo rascjepljeno more.

Kao automat koji znade ponavljati samo jednu te istu frazu, intarzija u drvenim vratima kolibe, ponavlja rečenicu. „Ako želiš proći kroz ova vrata moraš izreći magičnu riječ.“. Amon Tannenbaum iznijedri iz te suhoparne i monotone rečenice izgovarajući vrlo buntovno magičnu riječ. „Der Traum... Der Traum...Der Traum!“ Riječi počinju jačati nošeni valovima gnjeva pomiješanog s ostalim buntovničkim osjećajima. S riječima Amon Tannenbaum raste i uspravlja se pred vrata koja otvrajući se zaškripe kao u nekom prastarom dvorcu iz filmova s vampirima. Intarzija s vratiju kao uslužan batler, nakloni se, i ispruženih ruku prema nutrini mračne prostorije u koju je Amon Tannenbaum trebao kročiti u potragu za istinom, pokaže smjer. Amon bez ikakvih predrasuda, bez straha i nerveze, uđe u mračnu prostoriju u kojoj čuje samo otkucaje svoga srca, titranje vlastita daha. Napravi nekoliko koraka naprijed i sudari se s nečim mekim i šuškvim. U trenu se zalupe vrata kao ukroćena propuhom i začuje padanje i lupanje knjiga po podu. Zaletio se u hrpu poluotvorenih knjiga. Uspio je zadržati ravnotežu unatoč golemosti hrpe. No u dnu prostorije na iznenađenje, uključi se svijtlo hladnog električnog sjaja. Ispod svijetla za koje je Amon ustvrdio da je to kirurško svijetlo, nalazio se metalni stol s mramorno bijelim čistim truplom prošupljene sljepoočnice njegovog davno preminulog oca natopljeno bolničkim miomirisima. Amon Tannenbaum šutke sjedne na hrpu poluotvorenih knjiga. Obuze ga već poznati osjećaj jeze i straha. Glasno disanje, prigušivalo je jednako glasne otkucaje srca. Stolu prilaze dva kirurga obučena u zeleno s kirurškim kapama i maskama. Do njih sestra vozi metalna kolica s instrumentima. Prvi kirurg nateže rukavice na ruke i dometne sestri: „Traum“ s izrazitim bavarskim naglaskom. Sestra mu u ruke daje skalpel i kirurg radi prvi rez preko prsnog koša. Drugi kirurg dometne sestri istu riječ s istim akcentom. Sestra mu poda vaskularnu sisaljku. Niz bijelo tijelo iz utrobe, slijevala se crna venska krv dok su kirurzi mesarili tijelo Amonovog oca. Amon osjeti grizodušje i kajanje. Nikada nije oplakao oca ni na javi ni u snu. No sada ga obuzme taj čudni osjećaj.

Konačno je iz dna tame uspio zamijetiti svaki detalj prizora koj se projicira pred njim. Konačno je na trenutak svojom osobom pobijedi vješto manipulativno tkanje vlastitog uma koji mu je podmetao prizore, sitnice ili ga posvema isključivao iz nekih kutaka stvarnosti. Sada je po prvi puta vidio ono što treba vidjeti, a ne ono što želi vidjeti. U tome se krila istina, u tome je bio realitet trenutka. Nije ga povelio selektivno upijanje sadržaja koje je bila omiljena metoda njegovog manipulativnog uma koji se izrugivao njegovoj osobi. Konačno mu je postajalo sve jasnije i svjetlije. Iz dna prostorije, izmjenjivali su se glasovi kirurga i sestre neprestance izgovarajući jednu te istu riječ: „Traum...Traum...Traum!“. Bila je to kodna riječ koja je svakim trenutkom poprimala drugačije značenje. Amonu kao nijemom promatraču, to se činilo kao gugutanje golubova. Iz utrobe izmesarenog tijela Amonovog oca, slijevala se po grudima tamno smeđa bubrežasta želatina nalik katranu. Kirurzi su ostali sleđenih tijela u posljednjim pokretima. Želatinasta masa se vinula prema plafonu, prema kirurškom svijetlu, a na sebi je držala komadičke mrežastih, paučinastih i sluzavo-bijelih niti. Tek rođena masa, izgledala je poput divovske morske raže s odbljescima sunčevog sjaja. Amonu je želudac skočio u grlo. Rukom prikrije usta, kako bi spriječio nagon na povraćanje. Sam izmesaren očev lik bio je dovoljna kazna za Amonovu dušu. Iako nije izbacio iz sebe sadržaj želuca, doimao se kao da je isporučivao dušu. Sasvim neočekivano Amonov otac se probudi uz hropac ožvljenog Lazara koji se upravo vratio u život. Uzdahne, zakašlje se i pridigne prema želatinastoj masi. Jednom rukom se pridržava za metalni stol, a drugom hvata želatinastu masu u neprestanom opiranju i otimanju. Drži je čvrsto, odlučnog pogleda usmjerenog prema sinu Amonu. To je bilo sasvim neočekivano. Amon strepi kao lane pred nišanom. Taj dubok bariton iz ukočene, rasparene mrtvačeve utrobe, bubnjao je naizgled nesuvisle rečenice. „Na što se svodi bijedno življenje? Budiš se svakog jutra s mučninom u žlucu. Strepiš i strahuješ. Stalno se nekog ili nečg pribojavaš. Stalno si u nekom strahu, strahu da se djelima ne kompromitiraš. Strepiš pred pomisli: hoću li biti gladan, hoću li podmiriti sve torškove i dugove sutrašnjeg dana? Bojiš se da nečš moći ispuniti sve svoje zadaće; stalno sudjeluješ u nekom uhođenju, praćenju i analiziranju. Uhode tebe, a ti uhodiš njih; oni prate tebe, a ti pratiš njih; oni tebe promatraju, a ti promatraš njih. Bojiš se pogriješiti, bojiš se njihove kazne, bojiš se iluzije koju nazivaju birokracijom koja pomno zabilježuje svaku informaciju o tebi u tančine. Svi sve znaju o tebi, sve informacije, i korisne i kompromitirajuće, sve izmješano u jednom registru. Te iste informacije za koje tvrde da su istinite, svi ti detaljni izvještaji o mogućem tebi, bit će upotrijebljeno protiv tebe kada te budu kažnjavali zbog pogreške. Svi su špijuni, i ti sam sudjeluješ u špijunaži, jer ako ne sudjeluješ, kažnjavaju te bičevima i triješčem neke iluziorne pravde. Ljudi su nervozni i napeti, ljudi su izgubili vjeru u sebe; zato se svi stalno uhode i promatraju. Privatnost i intima, narušne su. Čovjek se više ne osjća svojim; čovjek više ne zna što je san, a što java. Stalno podnosiš neka izvješća, stalano se opravdavaš imaginarnim autoritetima kao da si nešto kriv.“

Građanska iluzija sretnog života, nametnula ti je mnoge brige, stvorila obaveze, potrebe, nadanja i vjeru u neku imaginarnu silu spasiteljicu. Strepiš pred ekonomijom, pred biološkim faktorima nepogode, pred starenjem i nemoći, pred onima kojima je cilj uništiti te. Radiš mimo volje, prisiljavaš se na radnje i uloge koje poništavaju tvoju čast i dostojanstvo. Služiš imaginaciji. Uredno prijavljuješ svaku pa i najmanju promjenu svojeg života vlasti i izmišljenom društvenom ustroju. Služiš svima i svakom kao rob, a utjehe nema! Činiš sve kako ti narede u ime neke fiktivne sreće. A nitko ne zna što je zapravo san, a što java. Ne želim živjeti u zemlji opsjena i iluzija!!“. Ta posljednja rečenica, porazi Amona Tannenbauma koji u šutljivoj tišini svojih osjećaja briše suze. Ne može misliti, govoriti, izraziti što mu je trenutačno na srcu. Utapa se u suzama, rida, ali ne može izustiti ni riječi. Previše ga boli ovaj nadahnuti govor. Previše ga bole uspomene na jednu tragediju, ali sada je barem sve jasno, barem se ojutriilo i razdanilo. Amonov otac s odra svojeg debitiranja, ukočen gleda suze koje kaplju po gomili knjiga. Amon Tannenbaum podigne pogleda k ocu i primijeti da je sve tako plastično. Kirurzi, sestra, otac, instrumenti, svi se sjaje poput mrtvih voštanih figura. Na trenutak pomisli da ga je fikcija ponovno prevarila. Smogne snage i nespretno ustane. „Što za vraga..? Kakve su ovo opsjenarije?“ Shvati da sve ovo što se događalo tik pred njegovim nosom je samo san, fikcija. Sve u životu je samo san i fikcija; upitne su sve naše predodžbe stvarnog. „Kako je moguće da sam se dao uplesti u nešto takvo? Što se opet zbiva?“ Hvata se rukama za glavu i želi prsnuti od muke zarivši prste u kosu. Ponovno propupa mrak, a iz njega baš kao na dijaprojektoru, rasvijetli se novi prizor. Prostorija postane jasnija. Amon stoji pored jedne od više hrpa knjiga razbacanih uokolo bez nekog rasporeda. Zidovi su oblijepljeni novinskim člancima i neuredno vise sa zidova kao krpe. Pred Amonom u lijevom kutu pod žutim svjetlom sjedi za iskrhanim uredskim stolom polugola brineta, bljedunjava s mrtvačkim bjelilom u tirkiznoj, svilenoj spavačici. Plješće rukama i izvikuje pomalo cinični „Bravo“. Oštro oko Amon zamijećuje na njenim podlakticama duboke, krvave zarezanе brazde britvom. Krv u vrlo sporom mlazu kaplje na otvorenu bilježnicu i gušćje pero. Amon instinktivno upita. „Tko si ti? I što je sve ovo? Kakva je ovo predstava?“. Žena se nasmije i kroz porculanski gebis koji je nalikovao krhotinama porculanskog servis za čaj natukne Amonu. „Ma poznaješ me. Ja sam Gezele. A ovo od maloprije, bila je jedna drama iz knjige na hrpi na kojoj si maločas sjedio.“ Ispruženom dlanom prema van, pokaž na knjigu. Amon ukočenog tijela usmjeri pogled na korice knjige. Na njima piše: „Tragači za istinom“. *Pomalo čudan i ironičan naslov*. Pomisli navikavajući se na prizor pred sobom. Gezele navikom i uvježbanom uredskom rutinom prione uz posao. „Predlažem da porazgovaramo malo ozbiljnije o tvojim problemima. Moram ti prije svega postaviti neka osobna pitanja. Je li to prihvatljivo?“. Amon utučen samo klimne glavom. Profesionalno i vrlo ugladeno žena predloži Amonu da sjedne na hrpu knjiga. Amon kao pokislo pseto povitog repa poslušao. I u traspoloženju poraženog od iluzije i sna, sange imaginacije i fikcije, vodi razgovor.

GEZELE: Dobro. Prvo moram uzeti vaše osobne podatke. To je neophodan postupak prije započinjanja bilo čega.

AMON: Da. Izvolite, pitajte.

GEZELE: Vaš puno ime i prezime te nadimak.

AMON: Amon Tannenbaum. Od milja me zovu Moni.

GEZELE: Dobro. Koliko imate godina?

AMON: Trideset i devet.

GEZELE: Da. Vidim. To su vrlo kritične godine za tragača istine. Hm. Tu se najčešće javljaju sumnje i snomorice. U tim godinama većina vas tragača uđe u neki „pubertet“ i krene za meisijanskim pozivom otkrivanj istine.

AMON: Ima u tome nešto loše?

GEZELE: Pa ima i nema.

Amon pomno prati kako Gezele upisujući podatke u svoju bilježnicu svako malo umače okrvavljeno pero u duboku brazdu podlaktice. *Venska krv je tinta koju je nemoguće izbrisati.* Pomisli udubljen u pokrete Gezelenih ruku.

GEZELE: Pretpostavljam da vas je k meni uputio moj prijatelj Beus. Jesam li u pravu?

AMON: Da. Tako je. Bio sam kod njega, ali nije bilo pomoći. On me uputio k vama.

GEZELE: Ako je njemu za vjerovati...hm... onda ste vi tisuću i tristoti tražitelj istine.

AMON: Da. I Beus mi je rekao neka ponesem riječ „Der Traum“ k vama na trapiju.

GEZELE: Da. Da. Da. Ta riječ je pravo čudo. Inače recite mi što vas je uopće potaklo na ovaj poduhvat?

Tu se Amon uzvrpolji i zbuni kao kakav dječarac koji je upravo iz trgovine pronevjerio vrećicu bonbona.

AMON: Pa. U posljednje vrijeme... Nemam... Pa.

GEZELE: Samo polako. Tu sam za vas.

AMON: Vidite. Imam osjećaj da cijeli ovaj svijet predstavlja varku. Sve što dotaknem, sve što pomislim, kao da je nestvarno. Svaka misao, svaka riječ kao da se događa izvan mene u nekoj sferi imaginarnog. Kao da stalno sanjam i više ne mogu razlikovati san od jave. Znam se probuditi misleći da sanjam. Moj mozak mi podmeće razne događaje i snove koji izgledaju tako realistično, tako stvarno, ali ipak me za srce ujede neka sumnja. Ma muči me ta građanska iluzija toplog i sretnog života. Mrzim tu narkoznu uljuljkanost u nestvarno.

GEZELE: Koliko vidim još ste pod utjecajem one predstave od maloprije.

AMON: Ma ne... Govorim istinu. Ne bih nikako lagao.

GEZELE: Gledajte, teško je znati što je istina, a što laž.

AMON: Ali vjerute mi...

Amona počinje oblijevati hladan znoj. Gade mu se pokreti ruke te samoubojice koja se hvali brazdama vlastite nesreće razbacujući se nametljivim gestama na sve strane.

GEZELE: Da. Da. Svakako, vjerujem vam. Kako ne bih. Gledajte ovako. Jedno vam mora biti jasno. Na ovom svijetu sve je iluzija, varka, fatamorgana. Nema istine, nema ničeg pravog. Sve mi to samo umišljamo. I bolje je tako.

AMON: Ali ja tražim što se nalazi iza svih tih stvari!

GEZELE: Razumljivo. Razumijem ja vas, ali razumijte i vi mene. Evo trenutačno mislite o tome kako sam ja samoubojica.

AMON: Da. A kako ste to znali?

GEZELE: Nisam znala Moni. Samo sam stvorila takvu predodžbu da vas pridobijem. Razumijete li sad. Sve na svijetu je san i iluzija. Naš vlastiti um percipira stvarnost stvarajući predodžbe, kadrove, scene i iste te gotove kontrukte, servira nam svaki puta pred oči kada se nađemo u nekoj sličnoj situaciji. Čak ni naša osjetila ne percipiraju grubi realitet ovog svijeta. Realitet ne postoji kao svijet. Sve je varka i iluzija.

Amon pomalo histerično podvojenih osjećaja nastupa vrlo teatralnim kretnjama ruke.

AMON: Prestanite to govoriti! Prestanite! Dosta!!

GEZELE: Jako ste uzrujani, jer sam vam pobila sve iluzije.

AMON: Opet vi o iluzijama.

Gezele uviđa ranjivost Amonove osobe. Ne želi ga skršiti u jednom komadu kao jastreb mlado ptiće. U bljedunjavom tijelu mumificiranom tirkiznom spavaćicom, proradi majčinski instinkt zaštite mladunčeta. Želi mu se približiti, pomilovati ga, prije nego mu slomi sve iluzije. I tako s autoritarnog persiranja, premošćuje jaz na toplo i intimno ti.

GEZELE: Moni. Svijet vidi ono što želi vidjeti. Je li ti sad jasno? To što u prvom trenutku kada otvoriš oči ne zamjećuješ neke sitnce, to ne znači da one postoje, da su one stvarne. Ti ih sam svojom voljom kreiraš kada ti je najzgodnije za to. Riječ rađa riječ, san povlači san, predodžba predodžbu, a iluzija iluziju. Svijet vidi samo ono što želi vidjeti. No to ne znači da stvari doista postoje. Tvoj selektivni um tebe štiti od neželjenih noćnih mora koj se zovu „Der Traum.“

AMON: Oh ta riječ.

GEZELE: Da Moni. Ta riječ... Znaš li što ona uopće znači?

AMON: Pa. Naravno da znam. Znači „san“!?

GEZELE: Da znači san, ali znači i nešto drugo.

AMON: Što? Reci mi! Molim te.

GEZELE: Ta riječ znači ozljedu, duševni šok, težak psihički doživljaj koji ometa normalno odvijanje psihičkih djelatnosti.

AMON: Ali...

GEZELE: Kažem ti. Mnogo toga ne postoji, jer ti tako želiš i suprotno, naravno. Tvoj um je pametan. On te štiti od tih snomorica, od predodžbi koje bi uzurpirale tvoje duševno stanje. Zato ponekad na prvu loptu vidiš samo ono što te toliko ne traumatizira i frustrira, a kada se polagano privikavaš na prizor, tvoj um podastire novi objekt prvotnoj predodžbi kako bi upotpunio sliku, kako bi te zaštitio od prenaprezanja. Tvoj um, savršen je stroj. On vječitu tamu ovoga svijeta pretvara u nešto. Iz ničeg stvara nešto. A to znači da je selektivno predočavanje, samo privikavanje krhke tvoje osobe na puninu slike cjelovite predodžbe. Sve ostalo je mrak i tama.

Opet histerični vapaj i nadmetanje za vlastitu predodžbu, za stvarnje vlastite iluzije.

AMON: Ne. Ne! I ne! Ja tražim što se nalazi iza svih tih stvari. To želim naći, a vi mi uporno pričate bajke.

GEZELE: Moni. Sam si tražio pomoć. Ja ti kažem ono isto što sam rekla svim putnicima da ih zaštitim. To je jedini put: san i iluzija stvaraju nešto iz ničega. Svi mi smo cijeloga života uljuljkani u rascvjetale snove.

AMON: Ali ja to ne želim prihvatiti.

Majčinski instinkt je kolabirao. Uvenuto je posljednji cvijetak nade u Amonovo izlječenje.

GEZELE: Onda je to tvoj osobni problem. Ja ti više od ovoga ne mogu pomoći. S time završavam ovu terapiju.

U Amonu kipti bijes. Bijesan je jer nije uspio uvjeriti Gezele u svoju iluziju. Najradije bi toj bljedunjavoj i sušičavoj manipulatorici u tirkiznoj spavaćici zabio pero u oko. *Glupa kujo. Misliš da si pametna? Ništa mi nisu pomogla tvoja blebetanja.* Pomisli kada shvati da nema pojma o životu. Iz dana u dan izmišlja priče i životari u njima. Prisjeti se svojih knjiga i sanjarice. One su njegov život, njegova predodžba stvarnosti. Napokon shvati kako cijeli svijet sebe traži u nekoj podnošljivoj iluziji, jer je stvarnost nestvarna. Teško mu je to prihvatiti ali mora se svladati. Nema druge. Gezele se vlada vrlo profesionalno. Upućuje ga na daljnji put, dajući mu jasne direktije. „Gledaj Moni. Budući da ovdje nismo postigli ništa, vjerujem da je jedini spas za tvoj slučaj naš Presvijetli“ Amonu ovaj izraz „Presvijetli“ postaje pomalo komičan. „Presvijetli!? Ma, mislim stvarno...“ Gezele se ne da smesti tom ciničnom provokacijom i infantilnim buntom. „Da. Upućujem te upravo k njemu, Presvijetlom. K njemu zalaze najteži slučajevi. Bilo bi dobro da njega psolušaš što ti ima za kazati. Možda ti to pomogne.“ Amon prkosno poput djeteta prekrštenih ruku i nogu upita. „A ako mi to ne pomogne? Što onda?“ Gezele pogleda u pod kao da traži nešto. „Onda ćeš biti prepušteni samome sebi. Putovat ćeš i putovati kroz razne vijavice i ždrijela iluzija i biti još zbunjeniji i zbunjeniji.“ Nervoza i nezadovoljstvo, presudili su na tezulji Amonove odluke da se zaputi dalje na put. Bez pozdrava šmugnuo je van kao posramljeno pseto višestruko izudarano i iscipelareno. S nadom da će konačno uhvatiti pravu istinu i otkriti što se doista nalazi iza svih tih stvari, zaletio se u brezovu šumu.

No nije to bila ona ista brezova šuma bijelih nevinih breza izbrazdanih crnim ranama na koju je nabasao na početku svojega putovanja. Sada je to bila šuma s pravilnim tankim i debelim brezovim stablima boje neba nasumično poredanih po istkanom tepihu šarenog jesenjeg lišća. Umoran i izmožden, kolebao je između breza kao između potonuća i uskrsnuća. Nadao se istini, a opet u istome trenutku, predviđao je skori poraz od neke moćnije i nemilosrdne iluzije. Kako je lišće šumilo pod svakim njegovim korakom dok se rukama u džepovima hlača sudarao s plavetnim, uspavalim drvećem, tako se vrijeme zgušnjavalo i sabijalo pod njegovim srcem. Znao je da mora slijediti svoj unutarnji glas koji je bio jasniji nego ikada dosad, glas njega samog, glas lišen svake moći iluzije: „Moram naći što se krije iza svih tih stvari.“ Mora naći istinu, mora naći svoj sažeti svijet, prije nego ga nasele anđeli, demoni i ljudi, prije nego njihove rasipničke forme pokidaju sve granice između jave i sna. Ogoljen do posljednje iluzije, tražio je čudo, nešto nemoguće. I odjednom na polovici vlastita puta, zaustavi se i na peti okrene pogled po stablima boje neba. Iz hladnoće i tame, rađa se svjetlost i mijena. Porušeni mostovi između njega i stvarnosti ponovno su se sagradili.

U srcu šume između dva stabla na čijim su granama visjela dva šala s uzorkom crno-bijelih rombova poput stijega na koplju, ugleda zelenu fotelju s drvenim naslonima za ruke i drvenim nogama. Bila je sva u plamenu. Plameni jezičci, lizali su fotelju koja nije nikako izgarala. Pomisli kako je sve to šašavo. Bio je tako blizu istini, a sad ga opet napastuje neka iluzija. *Ovo je nemoguće!* No iz neposredne daljine bubne poznati demonski glas. „Što je moguće, a što nemoguće?“. Prestravljen, prepoznajući taj glas, Amon se osvrće oko sebe. Glas dalje tutnji. „Tu. Baš tu. Okreni se. Tu sam. Zar me ne vidiš? Miran budi. Umiri svoj um!“ I Amon se hipnotički okreće za izvorom glasa upijajući svaku riječ. Glas dopire iz goruće fotelje. Amon upita „Tko si ti?“ Glas iz fotelje pomalo bahato odgovori. „Dobro ti znaš tko sam ja. U međuostalom, sreli smo se u tvojoj kupaonici, zapravo još smo uvijek tamo.“ Amon podigne zidove misli oko sebe, pokušavajući odagnati nelagodu, prisjetivši se lica u zrcalu kupaonskog ormarića. Jasno mu je da je negdje u šumi ta nevidljiva spodoba-zvijer koja ga je opsjedala u kupaonici. Upita. „Što hoćeš od mene?“ Na zelenoj gorućoj fotelji, u isprekidanim tonovima, rađa se slika sušičavog muškarca u crno-bijelom habitu s rombovima i kapuljačom na glavi istog uzorka. Izgledao je poput plamenog boga, poput jednog od mitskih gromovnika. Zacakle se blještavo dugi, porculanski zubi s progresivnom parodontozom. „Ja od tebe? Kakve su to gluposti? Pa ti si tu jer mene trebaš, a ne ja tebe. Poslali su te k meni iz nekog razloga.“ Amon izgovori mucavši sa skanjivanjem. „Ti...si.. Ti si onaj iz kupaonice...Presvijetli?“ Na to se „Presvijetli“ u užarenoj fotelji nasmije. „Ma kakvi Presvijetli. Ja sam Sinis. I imam odgovore na tvoja pitanja.“ Amon zbunjen opet upita. „Ali mene su uputili Presvijetlom...“ Sinis se ponovno nasmije, ovaj puta manje rugajuće. „Moni. Ja jesam taj „Presvijetli“, ali to je samo nadimak, jer sam mnoge „prosvijetlio“ na njihovom putu u traganju za istinom. Mislim da trebamo malo porazgovarati. Dođi, priđi bliže, i sjedni na ovaj panj.“ Kako ispruženom rukom pokaže na mjesto, desno od svoje fotelje, iz zemlje izroni plavoljubičasti panj. Amon se šutke približi i sjedne.

SINIS: Eto. Ovako ćemo. Porazgovarati ćemo o vrlo obziljnim stvarima. Tvoje traganje je postalo prenaporno.

Amona su zbunjivali vijoreći šalovi na granama breza. Stalno su ga oblikom i bojom podsjećali na vlastitu tragediju. Sinis primjetivši da je Amon previše zaokupljen tim šalovima. Odluči prijeći na stvar.

SINIS: Moni!?

AMON: Da.

SINIS: Moni. Koncentriraj se!

AMON: Da. Presvijetli.

SINIS: Moni. Nije sad vrijeme za laskanje. Tako me samo zovu moji službenici. Slobodno me zoveš Sinis. Može?

AMON: U redu. Kako želite.

SINIS: Prvo ćemo razriješiti misterij ovih šalova. Znam da si već negdje vidio ovakav šal.

AMON: Jesam u davnom svojem životu. I to me koštalo...

SINIS: Da. Znam Moni! Znam da si nestrpljiv i bijesan. A znam i da one pilule antidepresiva koje si sipao šakom u usta u želji da me poraziš, utječu na tvoju koncentraciju. Zato me lijepo slušaj.

Sinis prekriži noge, zavalj se u goruću fotelju i intenzivno gestikulira desnom rukom, čas dodirujući bradu čas, naslon fotelje.

SINIS: Ja ti nisam neprijatelj. Dapače. Ja sam ti prijatelj. I zato sam...

AMON: I zato si me uhodio cijelo vrijeme dolje pod prozorom, dok nisi ušao u moj stan.

SINIS: Moni. Koncentrirajmo se. Vidim da ti popušta strpljenje pa ću odmah prijeći na ono bitno. Da. Pratio sam te jer sam ti htio pomoći. Samo to.

AMON: A kako si mi htio to pomoći. Kako je uopće moguće da mi ti pomogneš kada mi tvoji prethodnici nisu.

SINIS: E pa tu se varaš. A u međuostalom što je tu uopće moguće, a što nemoguće?

SINIS: Dobro ne moraš odgovoriti na to pitanje, ja to više onako retorički pitam.

Amon je potopljen i zarobljen u vlastiti bijes i znatiželju.

SINIS: Sav ovaj put koji si prošao: od kišnog dana u svojem stanu, preko slijepca i one jadnice s prerezanim venama, sve su to bile samo baze moga djelovanja. Sada se konačno susrećemo licem u lice.

AMON: Zanimaju me tvoje zastave Presvijetli.

SINIS: Evo opet njega. Čovječe ti si tako zbrkan da ne znaš gdje ti je glava, a gdje rep.

AMON: Ja samo želim znati što se nalazi iza svih tih stvari.

SINIS: Dobro. Dobro. Hoćemo i do toga doći. Prvo zastave to jest šalovi. Dragi moj, tebe muči užasan prizor tvog mrtvog oca koji leži ispod jednog ovakvog šala. No kad ti kažem iznenadit ćeš se.

AMON: Što kad mi kažeš?

SINIS: Ne budi nepristojan. Nastojim ti sve strukturirano objasniti, jer je tvoj um prviše zbrkan.

SINIS: Dakle. Moram te razočarati. Ali ne, tebi nitko nije umro. Sve je to samo dio tvoje imaginacije. Sve si to umislio, inscenirao u svojem umu. Nema lokve krvi, nema prošupljene sljepoočnice, samo prašina, štakori, divlji psi lutalice i sirotinjska četvrt. Da...I zaboravio sam naravno štrik s rubljem. I tamo sam te pazio sa svojom zastavom.

AMON: Želiš reći da se to uopće nije dogodilo?

SINIS: Moni. Ja ti nikad ne lažem, znaš. Prestani me optuživati i rugati mi se. Ti ne shvaćaš ozbiljnost svoje situacije. Prije trideset godina se nije dogodilo ništa neubičajeno. Sve si samo to umislio, ništa više. Tvoji su roditelji živi, a napose tvoj otac.

Amon ne zna što bi rekao. Poče u glavi rekonstruirati sliku te tragedije stare trideset godina. I dalje vidi istu sliku, ali na ovoj slici se sve vrti unatrag. Poslijepodne se pretvara u podne i jutro, lokva krvi se smanjuje, a krv utječe natrag kroz rupu sljepoočnice njegovog oca. Otac se pridiže, ubire rublje sa štrika i vraća ga u košaru. Sve što je godinama nosio u sebi, briše se i nestaje. Sinis shvaća Amonovu šutnju kao jasan pokazatelj inkubacije organizma, kao stanje u kojem um probavlja i propituje sjećanja i upravo prispjele informacije, stvarajući ravnotežu.

AMON: Ti želiš reći da je sve to bila samo iluzija, a kako...?

SINIS: Moni. Moraš biti svijestan da naša pdsvijest stvara iluzije, pobuđuje maštu kako bismo se zaštitili od prenaprezanja i nečeg što nas frustrira. To je naš mehanizam obrane. Bez toga smo ranjivi i slabi.

AMON:Ali kako?

SINIS: Znam da je zbunjujuće. Ali ti si sa svojih devet godina života prkosio i suprotstavljao se autoritetu svojeg oca i pokušao ga pobijediti ili bolje reći osloboditi se. To je sasvim normalno. No poraz koji si doživio, odrazio se isuviše bolno na emocionalnoj razini i to toliko jako, da si izmislio taj događaj koji se nije dogodio. Uvjerio si samoga sebe u laž, u fikciju. Već dugo vremena živiš u fikciji, u svojim knjigama i spisima, ponajviše sanjarici. Omiljena knjiga, jel' da?

AMON: Pa što ako živim?

SINIS: Želim ti pomoći Moni. Samo to. Piješ pilule antidepresiva iz sasvim pogrešnog razloga. Ne piješ ih iz opravdanja da lakše prebrotiš tragediju života, nego da produljiš tu iluziju, da se skriješ iza nje, da izbjegneš priznati poraz. Samo to i ništa više.

AMON: Ali moj um, on mi podmeće...ja...selektivno pamtim...

Sinis zamjećuje Amonovo stanje šoka. Pa mu glas postaje brižniji i očinski topao.

SINIS: Moni. Gotovo je. Iluzija je pobijena.

AMON: Ali ja svejedno želim znati što se krije iza svih tih stvari. Želim upoznati isitnu života.

SINIS: Svijet je sazdan od iluzija, snova, halucinacija, fatamorgana i fikcija. Svijet živi od iluzije. Iza toga nema ničeg. Stvarna je samo mračna noć rasplinuta u mrakove ništavila. Sav ovaj svijet je iluzija, djelo nečije mašte, nečije predodžbe, rezultat promišljenog tkanja. Ništa se ne može uzeti zdravo za gotovo, za sigurno. Svijet je ogromna iluzija. Jedina stvarnost koju živimo, nalazi se unutar vlastita uma. Izvan toga nema ničega, osim mraka ništavila. Živjeti znači spavati i sanjariti; umrijeti znači probuditi se. „Ne budi se dijete. Ljepše je u snu, divani i planduj, ne budi se još da ne gaziš po spaljenome tlu.“

AMON: Ali kako? Kako to može biti moguće?

SINIS: A što je moguće, a što nemoguće?

AMON: Ne znam više ništa! Ali znam da želim istinu, spoznaju što se nalazi iza svih tih stvari!!“

SINIS: Dobro. Ako to baš želiš. Ima lijeka.

Amon nestrpljivo kao dijete ustane i zatrči se prema Sinisu u plamenu fotelju.

AMON: Daj mi taj lijek!

Sinisu je pomalo smješna ta rekacija te Amona rukom malko odmakne do sebe. I iz habita izvadi tanku kamenu pločicu te stade nešto črkati prstom po njoj. Amonove oči prate svaku iskru koja frca pod trenjem prsta o kamen.

SINIS: Polako Moni. Polako. Na, drži.

Turne mu u ruke pločicu s tekstom. Amon radoznalo čita u sebi.

SINIS: Evo. Ovo bi ti trebalo pomoći ako ponavljaš rečenice svaki dan kao mantru.

AMON: Pomoći će! Sigurno će pomoći...

SINIS: Moni. Mooniiii. Moni, Moni...

Sinis ustane i Amona pogladi po kosi. Amon se osmjehne kao dijete.

SINIS: Ovo što sam ti napisao, napisao je jedan prije mene u nekoj knjizi. Ne sjećam se točno njegovog imena. Uglavnom ova fiktivna stvarnost urezana u ploču, približit će te istini, samo ako redovito ponavljaš. Hajde Moni. Pročitaj da čujem.

S djetinjom razdraganosti, Amon čita.

AMON:

Što je drugo čitavo postojanje nego težnja iz nedostatka, patnja i bol?

Što je svaka životna priča nego najdublja povijest patnje? U malome često vesela igra, u cjelini pak žalobna igra

Život čovjeka? Promašeni poduhvat, poslovanje čija dobit ne pokriva troškove.

Zajednički život? Pakao u kojem su ljudi istovremeno mmučene duše i đavoli koji muče.

Svokupan napredak i razvitak čovjeka?

Apsurdno kruženje.

SINIS: Tako. Tak. Lijepo. Što budeš to češće ponavljao, bit ćeš bliže istini. A sada pođi, dug je put pročišćenja.

I Sinis dobronamjerno usmjeri Amona koji je bez ikakvih pitanja bio zabavljen ponavljanjem rečenica otisnutih u ploči, prema dubini brezove šume. No prije nego se pozdravi s njime toplim poljupcem u čelo, brižno mu omota šal s crno-bijelim uzorkom oko vrata kojeg je maloprije odmotao s grane drveta. Amon u metežu vlastitog glasa i fraza koje iznova i iznova ponavlja, ide kao putnik bez cilja i mete i tone u mrak dubine šume, kao i svaki čovjek željan istine, željan grubog realiteta na granici svih iluzija, na granici svih granica. Sinis mahne i uputi posljednje stihove čovjeku na odlasku.

„Samo hrabro putniče moj
jer istina je među zvijezdama,
a san je zemaljska java.“

NIKITIS

Studen i prve arabeske šare mraza rasplinite po zelenoj tratini, zaokupljale su Odon Matajevskog u očajničkoj borbi s bestežinskim mislima. Nebo se smrknulo, a sivi oblaci natiskani jedan do drugoga, zazidali su olovnim oplatama nebo i osudili ga na robovanje melankoliji. Hladnoća i sivi maglin veo, na mjestima su otkrivali gležnjeve udaljenih vidika, prema kojima se zaputio beskućnik i klošar Odon Matajevski. Pratio je bijeli čipkasti trag mraza na još uvijek zelenoj travi. Bio je usred ničega, usred nepoznatog svijeta u kojem se konačno osjećao svojim. Bio je opskrbljen sa samim sobom, izvana promrzao, a iznutra sretan. Nisu ga tištile stvari, predmeti, znanja, drugi ljudi; bio je slobodan i sam. Konačno je sretan u kataraktu magle i malo zelene livade. Magla kao da se omatala oko gležnjeva sa svakim njegovim sigurnim korakom. Svaki korak, razotkrivao je nove vidike, a s njime su s rubova livade, polijetale vrane kao treperav ton valova mora koji se sudaraju o hridi. Kako je koračao naprijed, tako su tako su oko njega iz magle titrale crne ptice duše i uzletjele prema nebu. Pod prošupljenim cipelama, pucketao je mraz suptilno i milozvučno. Zvuk tog pucketanja, razdragao ga je i utoplio ispod tanke isprljane trenirke i neuredne brade. Odon Matajevski, izgledao je kao avet gnjevnog naroda. Hipnotizirano je stupao i gutao maglu sve dok pod nogama nije osjetio kvrgavi teren. Kao da je gazio po velikom plošastom i skliskom kamenju, po ruševinama nekog davnog grada. Kad se prenuo iz sretnih i šupljih misli, u kojima je osjećao ispunjenost i pripadnost sebi, zamijeti da se to kamenje pod njegovim nogama miče i poprima ton krvavocrvene boje. Isprva se uplašio, a li ta reakcija straha nimalo nije bila afektivna, već se obznanila na racionalnoj razini. Postao je svijestan da bi ga to kamenje u kretanju, moglo koštati života, ali nije dopustio srcu da se prene i potjera ga u bijeg kao uplašenu životinju. Stao je usred livade i okretao se na peti, prateći pokrete kamenja koje je počelo poprimati svoj konačan oblik. Magla se udostojala, podići svoj veo s lica i izbaciti crvene divovske bubamare s crnim točkama koje se razilaze na sve strane po zelenoj livadi. Odon se nasmije prizoru divovskih bubamara koje su ga podsjetile na nabrekle lubenice. Osjeti radost i slobodu nesputavanja. Odluči stati na jednu od njih i pritisnuti je nogom na tlo. Bubamara batrga nožicama, ali ne može se pomaći. Odon se jače smije i ne može odoljeti djetinjoj razigranosti i ispitivačkoj znatiželji. Odluči i drugom nogom stati na bubamaru. Uspne se na nju kao na neki visoki kamen. Vrane oko njega trepere kao vjetrom nošeni komadići tkanine nepravilnog oblika. Izgubio se u tom fragijalnom graktanju. Bubamara počinje vibrirati, tijelo pulsira kao da je ispunjeno samom želatinom i njiše se. Bubamara prsne baš poput lubenice prignječene velikim batom. Odonove prošupljene cipele natope se zelenkasto crvenom želatinom. Kroz rupe na prstima, ušulja se toplina rasplinite utrobe. Odon preplavljen osjećajem nevidljive sreće, skoči na drugu bubamaru; i ona prsne kao lubenica. I tako sretan sa smiješkom na licu skače s jedne na drugu, uvijajući svoj lik u nježno platno magle. Osjeća se slobodnim, sretnim, svojim, jakim i nadasve nesputanim. Poput predatora koji pomno motri plijen, Odon prati bubamare, koje bježe od zle kobi i spretno skače na njih. Magla dosljedno podiže i spušta svoj veo, nad prignječanim bubamarama. Kao da prati svaki Odonov korak koji iskače iz okvira koji je sama magla isplela. Svako malo povlađuje njegovom djetinjem smijehu i razdraganosti, svakom skoku na bubamaru. On trči ispod njezine suknje i svaki puta kada dođe do ruba livade koji je ograničen nježnim paperjastim maglenim pokrivačem, magla ga otkriva i pušta dalje.

Skačući tako s bubamare na bubamaru, razdrgranim smijehom uživajući u drobljenju i gnječanju, Odon spazi zelene oči iz dubine magle. Oči svijetle fosfornim sjajem i laganim korakom mu se približavaju. Skamenjen bez riječi, prestaje se smijati i guta zapelu slinu u grlu. Uz zelene oči, naziru se i usta, bijeli porculanski zubi s nabrekli usnama nakrivljenim u luđačkom smijehu. Usne su nalikovale na dvije debele i tuste rastegnute riđovke. Srce je tuklo i tjeralo Odonu u bijeg, ali skamenjen, nije se mogao maknuti s mjesta. Osjećao je val topline iznutra prema van. Dah mu je izgarao bijelom parom, a oči i nakrivljena usta, iz magle, bile su sve bliže i bliže. Odon shvaća da je ulovljen u zamku. Pokuša pomaknuti noge, no slijepile su se u rasprsnuloj utrobi jedne od bubamara. Crveno zelena sluz, ukrutila se kao beton. Zelene oči i nabrekle usne, sasvim su se približile Odonu. Kružile su oko njega u različitim smjerovima kao pčele i tražile mjesto uboda. Napokon, našle su se pred Odonovim bradatim licem. Odon izdiše u njih strah i nemir; dah prelazi kroz njih i utapa se u magli. Odon shvati da se nebo zatvorilo sa svih strana, a zelene oči kroz koje sad gleda, jedino su okno preko kojeg motri neku davnu prošlost, vrijeme njegovog najranijeg utamničenja.

Vidio je sebe u izbrijanoj verziji, glatkog lica, rumenih obraza, začesljane kose u odijelu boje kapučina, namirisano crvenog rupčića sandalovinom. Nalazio se na golemom obiteljskom imanju, obiteljskoj vili s divnim i prostranim vrtom prepunim mirisnog cvijeća. Sjedio je u fotelji, pijuckajući neko dobro vino. Pokraj sebe osjeti ruku nježnu i punu razumijevanja po rukavu sakoa kako se uspinje poput zmije preko ramena sve do lica i podraga ga. Okrene glavu i vidi ljepoticu koja je nedavno postala njegovom ženom. Krupnim crvenim usnama, izjavljuje mu da ga voli, da je sretna s njime da mu je zahvalna na divnoj zlatokosoj kćerki koja se upravo u bijeloj haljinici igra među zasađenim ljiljan cvjetovima. Nema veće sreće od tog prizora. Odon na trenutak osjeti radost, ali i tjeskobu. Kao da je shvatio da je taj prizor obična varka ili teret na ramenima. Ponovno se vrati u sadašnje stanje buljeći i dalje u fosforne oči. Oči počinju titrati, sve jačim sjajem. Odon podigne ruke želeći prekriti oči od tog iritantnog svijetla. Oči titraju u taktu Odonova srca jakim stroboskopskim sjajem i na trenutak bljesnu kao eksplozija. Sva Odonova osjetila, ostaju isključena. Našao se u potpunom mraku, potpuno onesviješten.

U život, vratilo ga je bljeskanje plavičastog svijetla neonske sijalice iznad zrcala javnog wc-a gdje se svakog jutra umivao i listao svoj promašen život promatrajući lik klošara u zrcalu. Opere ruke i navuče kapu na glavu. Uputi se u uobičajenu promenu klaonicom iza ugla, nadajući se da će mu netko od mesara udijeliti milostinju, koji ostatak. U tankoj trenirci, drhtao je na mrazu, ali to ga nije spriječilo da utopli svoje obraze u toplom dahu leševa koji su visjeli na sve strane. Naginjao se nad svaki leš kravljeg izmrcvarenog tijela, ne zbog gladi iako su mu sline stalno tekle, već zbog neke nejasne težnje da u njima nađe njihov iskon, nešto poput slobodne duše. Iako su ga okolni mesari tjerovali kada se previše približio njihovom plijenu, Odon je poput promrzlog pseta jurcao od jednog leša do drugog, diveći golemim leševima širom otvorenih grudi, otvorenih poput dveri srednjovjekovnih dvoraca. Rukama je doticao oguljena i prazna tijela iz kojih se pušila toplina; upijao njihovu snagu i pitao se gdje je u svemu tome iskon i početak. Divio se slobodi tih leševa lišenih sveg tereta ovog svijeta i okvira sputavanja. Divio se slobodi koju su imala tijela tih životinja, divio se

smrti kao oslobađajućoj svetici. Zapravo za njega smrt nije bila kostur obučen u dugi mantil s kosom u ruci, već konfrontirani arhetip između kurve i svetece. Za njega ona je bila kurva bez dosljednosti. Lijegala je sa svakim u bilo koje doba dana. Varala ga je i smijala mu se u lice, a opet je bila svetica, oslobađajuća heroina koja pobija sve okvire sputavanja. Glava prepuna monstruozno rastegnutih misli, otrovanih nabranjima i višedimenzionalnih lamentacija, stvarala je privid zelenih očiju i nakrivljenih nabreklih usana koje su izgovarale maliciozne fraze kompromitirajućeg u Odonovoj nutrini.

Unutar njegove glave, odvijao se sugestivan monolog. Oči i usne, iskrivljavale su se zapinjući u oštre riječi. „Ti si sputan i prignječen njihovom misli. Govoriš kao oni, gledaš kao oni, hodaš kao oni. Razmišljaš u okvirima sovje ljudske prirode. Moraš se toga osloboditi. Moraš dopustiti da te ponese nešto više što godinama čući u tebi. Oni su te zarobili, oni su onečistili tvoju čistu i nevinu dušu smradom propalih iluzija u kojima uživaju i žive. Moraš im se oduprijeti! Pogledaj samo ova tijela! Dobro ih pogledaj! Vidi kako su čista i slobodna. Ona više nisu robovi sredine, robovi ograničenja i okvira unutar kojih je bio prostrt njihov život. Ti razmišljaš ljudskim umom jer ti je ljudska pamet i akumulirano znanje sidro i ograničenje. Bježiš od sebe, rastapajući se u moru drugih ljudi. Tražiš put u druge ljude; želiš ih razumijeti i tragaš za njihovom istinom i tajnom duboko zakopanom. A zašto? Zašto ti je toliko stalo do tuđeg, a ne vlastitog. Ali tvoja tajna ostaje netaknuta. Moraš tražiti put u sebe, biti uz sebe, a ne izvan sebe. Duga tišina i osamljenost, ozbiljna je inspiracija spoznavanja sebe. Pogledaj samo ta tijela. Dobro ih pogledaj! Bila su utamničena, zarobljena, sputana. A sada...a sada slobodno lepršaju otvorenih grudi. Ti nisi pustinjač ni osamljen, ali trebaš biti sam u samotnoj luci pod zvijezdama. Trebaš biti sam sa sobom jer ti nije potrebno društvo kako bi potvrdio svijest o sebi. Pravu vrijednost traži u odnosu sa samim sobom i svojom spiritualnošću, a ne u odobravanju i društvenoj prihvaćenosti. Pronađi put u sebe. Ne daj da te otruju i poruše sve mostove do tvoje nutrine. Pogledaj samo ta tijela. Njih više ništa ne tišti. Oni ne žive unutar ograničenja; njihove utrobe su širom otvorene. Nagni se preko ruba i zagledaj se u njihovu nutrinu. Naći ćeš ono što tražiš. Posredstvom svoje nutrine i svojega nutarnjeg života ti ne samo da postaješ osobom, nego istodobno kroza nj prodireš u objektivni svijet i nalaziš se u njemu na svoj vlastiti i znakoviti način. Jedino si ti svoja vlastita svrha u odnosu na druge ljude. Biti slobodan kao ova tijela, biti jasan, biti voljan znači izgrađivati sebe i biti „ja“. Ti si ograničen raznim okvirima: vremenom, prostorom, kalupom ideološke, institucionizirane i formalizirane zatvorenosti. Društveni običaji, tradicija, religija, jezik i znanstvene teorije predstavljaju obrasce koji se umnažaju u nama. Ti si Bezimeni Netko prepušten apatiji koji istovremeno traži individualizam. Ti si svoj. Odupri se... Djeluj neovisno od tuđih zroka koji bi te određivali i udaljili od tebe smoga.“

Odonalizu posljednje riječi nabreklih usana vrlo žestoko i potrči u javni wc. Pred treperavim neonskim svijetlom, zagleda se u svoj lik koji lukavo zamagljuje vrelin dahom. Ponovno vidi svoju ženu, ljepoticu koja ga gleda kao tek rođenog boga. Oči joj svijetle, zapravo izgaraju nekim čudnim plamenom sreće i ispunjenosti te čuje sebe kako hrapavim glasom izgovara riječi koje će sve promijeniti jednom zauvijek. „Ušla si u moj svijet kao stranac bez takta koji forsira neku bizarnu intimu; moj svijet i moje poimanje svijeta za tebe je pretijesno; želiš ukloniti, ubiti misao koja hrani moju stvarnost; želiš izvršiti homocid nad

mojim životom i podrediti me sebi i banalnosti ustaljenog življenja. Želiš učiniti od mene roba. Odlazim, bježim! Ne želim te više vidjeti!“ Odon umije vrele suze pod slavinom hladne vode. Izvana je bio impregniran zaoštrenom agresijom prema svijetu, prema ubojicama njegovog individualiteta. No iznutra se osjećala krhkost i nježnost. Ponovno se pogleda u zrcalo. Zijevne, a s njim zijevne i crna neizvjesnost. Nije mogao ništa reći. Bio je nijem već nekoliko godina otkad je napustio divan bajkovit život u obiteljskoj vili. Nije htio robovati formi i kontekstu. Htio je izgraditi Nadčovjeka, superiorno biće, koje je odbacilo ideju dualnog svijeta; koje se odriče vrijednosti sustava koji nas tjera da budemo zarobljeni u kalupu, formi, kontekstu. Želio se poštediti igranja uloga u ovom bestežinskom ljudskom svijetu. Napustio je sve: imanje, obitelj, ženu, dijete, u ime traganja za individualitetom. Mržnja mu je probila srce, strast kad je u rascvjetalom ljetnom vrtu izvršio nasilje nad šutljivim sobom koji je dugo čučao i podnosio tiraniju forme i kalupa. Smatrao je da su dobar dio stvari koje smatramo dobrima zapravo samo ograničavajući faktori koji nas sputavaju u iskrenom uživanju u životu i poštovanju istoga. Želio je biti slobodan, osjetiti sebe izvan svih ograničenja ovoga svijeta. Ponovno se umije i pogleda u zrcalo. Njegov duh prolazi preobrazbu, postupno oslobađajući se starih formi življenja. U svojem preobraženom liku, motrio je pobijene stare ideale koje je odredio kao silazeći život. Iako je u materijalsitičkom pogledu spao na život klošara, uspio je rasti i jačati u duhu. Oslobodio se forme ovoga svijeta, a to mu je bilo bitno. Zrcalo istine pod titravim svjetlom, otežavalo mu je usredotočenost na njegovo vlastito „ja“. Pod titravim svjetlom na trenutak spazi sebe, kako nestaje u mraku. Shvatio je u titrajima da u njemu postoji čovjek kojega se nikada neće moći riješiti. On uvijek ostaje kod njega i prati ga cijeli život. Ne može se boriti s njim, već sjediniti s njime, razvijati ga u osobu s kojom će se rado družiti i koja će mu koristiti. Kada bi promatarao svoj lik, najviše bi ga dirnuo u srce osjećaj egistenicijalne nesigurnosti, nastao uslijed diskontinuiteta vremena, prostora i identiteta. Odon Matijevski želio se osloboditi okova ovog svijeta i živjeti čiste duše bez izvanjskog utjecaja.

Odluči izaći i na trenutak zaboraviti svoj lik ispod treperavog svijetla. Vani je mrak pomiješan s mirisom tamjana. U obližnjoj crkvi, svećenik služi misu. Orgulje sviraju neku pobožnu melodiju. Namije se ciničnim smiješkom prisjetivši se na trenutak Ezopove basne o vuku i psu. Izgladnjeli vuk i pas se sretnu, dva daleka rođaka i raspravljaju o sretnom životu. No vuk na kraju pobježe u divljinu, u svoju samozatajnu izgaldnjelost za spoznajom svojeg „ja“. Odon je bio taj mršavi i izgadnjeli vuk, a svjetina je o vratu imala zakačen lanac svih lažnih konvecnionalnosti. Uz crkvu se prostiralo groblje. Odon odluči posjetiti sve te spomenike raznih robova forme i kalupa koji nisu nikada za života upoznali sebe samoga i pobjegli od svijeta ograničenja. A i sada kada ovdje leže mrvici, zarobljeni su okvirima i pločama mramornih grobova. Zastane na pošljunčanoj stazi ispred spomenika obiteljskog prijatelja, svećenika koji ih je posjećivao svaki četvrtak kada je Odon bio još prepušten konvencionalnostima. Sa smješkom na licu pomisli. „Ukoliko pojedinac svijesno prihvaća religiju kao simboličku formu vlastitoga životnog utočišta, utoliko ona u nekom smislu određuje njegov identitet. On joj postaje rob, a ona određuje njegovo „ja“.“ Zapuše vjetar i raznese Odonov ciničan i prodoran hijenin smijeh u kojem se moglo iščitati. „Određeni kontekst koji se pridaje životu i zakon čovjeka čine naizgled pitomim i moralnim slabićem u spoznavanju pravoga sebe.“. To je u tom smijehu tutnjalo grobljem.

Na trenutak se prisjeti žene i kćeri i ugodnog obiteljskog života, ali više prema toj uspomeni nije osjećao ništa. Bio je isuviše prazan i ravnodušan. Osjećao je bespomoćnu prazninu. One su za njega bile tek preminula prošlost koju više nema smisla reanimirati. Krenuo je dalje grobljem, prošupljenim cipelama gnječeći šljunak. Kamenčići su ulazili u rupe na cipelama, ali ga to nije previše smetalo. Ignorirao je svaki kamenčić smatrajući ga nečime što ga se uopće ne tiče. Noć se polako spuštala, a zabrinut uštap s visina, motrio je sudbinu Čovjeka. Odon se polagano primiče drugom kraju groblja. Uz zvuk gnječenja šljunka, zbuni ga tuptanje. Isprva je mislio da samo umišlja, da mu se učinilo, ali topot se pretvorio u stampedo. Baci pogled preko ramena i ugleda dvadesetak užarenih zelenih očiju koje prošišaju pored njega s lijeve i desne strane kao pruhujali sjeverac. U bljesku trenutka, uspio je zamijetiti dlaku, repove i očnjake. Iako je bio zbunjen, znao je da se radi o vukovima. No vukovi su netragom nestali, ali topot se osjetio i dalje. S vremenom je bivao sve jači do razmjera blagog podrhtavanja tla. Odon se okrene u smjeru izvora podrhtavanja tla. Dopiralo je s drugog kraja groblja prema kojem se zaputio. Noć je bivala sve gušća. Iz dubine noći, začuje se demonski glas. „Mrak je mekši i nježniji od svijetla koje te probada i bode.“ Mjesečeva svijetlost postaje sve jača i božanski nadahnjujuća. Mjesečina okupa groblje, a stari iskrhani mramorni spomenici izrone iz mraka kao stari polupotopljeni jedrenjaci. S mjesečinom ispred Odonu svane drvo hrasta. Na svakoj grani, svijetlilo je po tri para fosforno zelenih očiju sve do vrha krošnje. Odon prepozna te oči. Na granama su sjedili vukovi kao poslušna pseta i gledali prema Odonu. Bilo je to pravo vučje stablo. No Odonovu pažnju više zaokupi pozadinski zvuk teškog hoda od kojeg je podrhtavala zemlja. Iz sjene stabla izvire figura divovskog zelenog goblina, nabreklih usana poput dvije istegnute riđovke. Oči su mu sjajile fosfornim sjajem, a disanje je bilo otežano.

Potpuno goli zeleni goblin stane tik pred Odonu i zagleda mu se u dušu. Odon skamenjen stoji i gleda pred sobom pojavu neshvatljivog oblika. Zeleni goblin se počinje komešati. Odon ustukne par koraka unatrag. Goblin počinje stvarati grimasu kao da će povraćati. Nabrekle usne se čas stežu, čas šire u bolnome grču. U jednom trenutku goblin zine u nebo prema mjesecu, a njegovo gumeno tijelo koje kao da nema kosti se počinje svlačiti poput zmijske kože. Usta su se skroz raširila, a tijelo je počelo otjecati prema tlu. Iz tijela se nazirala crna masa koja se dijeli i poprima oblike triju ženskih osoba. Goblinovo tijelo je skroz svuklo i palo na tlo, a iz njega su izišle tri potpuno identične žene. Lica, ruke i dekolte, bio im je potpuno bijel kao u mrtvaca. Preko tijela su imale samo crnu haljinu do poda oja je pokrivala bocse noge. Stale su u vrstu jedna do druge, a svi vukovi s vučjeg stabla, zavijali su kao da pozdravljaju njihovo rođenje. Sve tri žene duge ugljenaste kose, zagledale su se zelenim očima u Odonu. Prva ispruži ruku i reče. „Ja sam Smrt, stjegonoša sjete“. Druga ispruži ruku, nakloni se i reče. „Ja sam Kaos, svetac zaborava.“ Treća napravi istu gestu i predstavi se. „Ja sam Ništavilo, romar praznine.“ Sve tri dame obrate se Odonu. Jedna je ponavljala za drugom iste riječi stvarajući jeku tako da je Odon tri puta čuo istu rečenicu. Obratile su mu se kao da mu gataju sudbinu. „Ti si tuđinac, sjena, noćna mora, opskurnizam, varka, sjena! Ti si hvalisavac koji se želi osloboditi okova svijeta, slomiti sve okvire i otvoriti sva vrata. Ti si taj koji je prešao granicu. Ti si čovjek koji ne želi pripadati masi. Trebao bi biti inertan prema samome sebi. Slijedi glas svoje savjesti, koja ti govori: „Budi ono što jesi. Sve ono što sada činiš, misliš i čemu težiš, to sve nisi ti!“ Tvoja stvarnost ne leži u načinu na koji znaš za stvarnost u tome što znaš kao stvarnost.“ Kor vukova počinje zavijati, a studen pecka Odonove kosti. Tri dame nastavljaju svoj pjev u

kanonu. „Utjecaj društva kviri direktan doticaj sa stvarnosti. Čovjek je duh. Ali što je duh? Duh je ono što je samo po sebi. A što je samo po sebi? Samo po sebi je odnos koji se odnosi prema samome sebi. Čistoća koju si dotakao, čistoća je svemirskih srazmjera, jer si u njoj održao živom svoju bit, svoj neprikosnoveni „ja“ prije nego su ga otrovali akumuliranim iskustvima i znanjima kojima se iskrivljava percepcija stvarnosti. Ti si došao do vrhunca. Svi ljudi žive s velikim životnim zamahom u sebi do jedne psihološke crte, no kad prijeđu tu đavolsku crnu crtu, onda su spoznali bezbožnu smrt. Ti si uspio. Za tebe je ovaj svijet odavna mrtav. Tvoja šutljivost je prilog tome.“ Pljuskaju ga teškim frazama u bestežinskoj borbi očajnika koji zna da je poražen, ali se i dalje iz navike bori. Odon nije izustio ni riječi. Smatrao je riječi nepotrebnim i ispraznim u pariranju s takvim moćnim umovima. Vukovi se ponovno oglase.

Iz trojstva koje su činile tri crne dame, izdvoji se Ništavilo i stane ispred njih. Uputi još nekoliko riječi Odonu. „Ono što si ti učinio, bilo je hrabro. Našao si put i vratio se k sebi. Ostvario si svoju slobodu. Ljudi su umjetnici u bježanju od sebe samih. U stanju smo pronaći toliko posla. Svoj život opskrbiti s toliko sporednih stvari. Svoje glave napuniti s toliko znanja. Upoznati toliko mnogo ljudi i toliko toga postići da nam više uopće ne ostane vremena za otkrivanje nepoznatog i čudesnog svijeta u nama. Kada dođemo do polovice svoga života svi smo mi već eksperti u bježanju od sebe samih. Čovječe danas postaješ nešto više. Od danas si ti usud, sjena, noćna mora, iluzija, opskurnizam i tuđina svim ljudima na svijetu. Od danas ti si Kenoma, praznina koja je suđena svakome. Spreman si za svoju službu. Blagoslovljen budi.“ Vukovi se u znak blagoslova oglase. Ništavilo i njegove sestre ispruže ruke prema Odonu, a iz ruku bljesne svijetlost bjelija od mjesečine. Odon se izmijeni. Tijelo mu se počinje raspadati. Komadi mesa, trgaju se s njega kao dronjci i padaju na tlo. No Odon ne sojeća bol niti patnju. Skamenjen stoji dok se meso kida i zajedno s odjećom jenjava na tlu. Oljuštena pojava, izranja iz dekadentnog tijela. Bradu zamijeni obrijano koščato lice širokog, zubatog osmijeha, a dronjke, habit i kapuljača s uzorkom crno-bijelih rombova. Odon je postao usud cijeloga svijeta. Osjećao se drugačije. Više nije bilo praznine u njemu. Osjećao se ispunjenim, sretnim, moćnim i potpunim. Znao je da je to on, da ga više nitko ne može ni na koji način oteti njemu samome. On ima svoj „ja“, svoj identitet, integritet i dubinu biti. Tri dame u crnom nasmijanih lica slavile su Odonu. Vukovi su njemu u čast zavijali iz sveg grla. Tri dame: Smrt, Kaos i Ništavilo, završavale su inicijaciju. „Tvoje ime Odone je od danas Sinis. Ti si širitelj nas među ljude. Ti si zadužen za bol, da osiguraš da se svaki čovjek osjeća čovječnim, da se ogleda u boli, trudovima, patnji. Ti si zadužen za agoniju osvještavanja i buđenja. Smisao i misao za onog koji pati! Ti si procjep između životinjskog i ljudskog. Ti sjedinjavaš čovjeka sa čovjekom. Ti si Sinis, neprijatelj i sjena spoznaje. A sada prije nego što kročiš u naše kraljevstvo, oslobodi svoj glas i ispjevaj pjesmu svoje vječnosti.“

Odon po prvi puta oslobodi svoj glas kao Sinis. Glas mu je bio tanak i demonski, jezivi glas koji odgovara pirkanju sudbine. Odon u novom ruhu, približi se svojim sestrama. Nakloni im se, zagrli ih, i izljubi u bijele voštane obraze. Pročisti grlo i ispjeva pjesmu vječnosti koju je godinama nosio u srcu.

„Uvijek se vraćaj, ti melankolijo,
O nježna hrabrosti usamljene duše.
I ovaj zlatan dan je pri kraju
Gubeći svoj užareni sjaj.
Poraženo se poklanja bolu smrtnik
Jecajući iz blagosti i iz mekog ludila.
Pogledaj! Već je sumrak.
Vraća se noć i žali se smrtnik
I jedan drugi pati sa njim.
Jezivo ispod jesenskih zvijezda
Savija se godišnje njegova
Bit sve niže.“

Posljednji stihovi, popraćeni su zavijanjem vukova s kojima je Sinis i njegove sestre klonuo u kovitlajući mrak.

ISBN 978-953-8200-00-7

Podaci o autoru:

Zoran Hercigonja, bavi se književnim radom redovito objavljujući sadržaje u različitim književnim formama i žanrovima na portalima i časopisima. Piše za časopise: **Književnost uživo, Kvaka, Avlija, Zvezdani kolodvor, Etna, Eckermann, Krična masa** te internet portale: **Očaravanje, Poezija Online, Strane, Metafora, Opusteno, Narativa, Impuls, Fioka**.

Objavljuje kratke priče, pripovijetke, poeziju, dramske tekstove, recenzije, osvrt, eseje te promocije. Autor je tiskane zbirke poezije pod nazivom **"Krhotine stakla", "Okamine", "Bezimene Pukotine", "Anatomija melankolije"** te tiskane knjige pripovijedaka **"Svi gjavli i gromovi", "Ogrebotine"**. Pokretač je i glavni te izvršni urednik web časopisa **Sapphoart-časopis za poeziju ISSN 2584-3974**. Pokretač je bloga **Faunova poslijepodneva** na kojem objavljuje prozne tekstove.

Pjesma **"Na obali grada"** uvršena mu je u **ZBORNIK POEZIJE MEĐUNARODNOG FESTIVALA POEZIJE "MESOPOTAMIJA 2017."** Pripovijetkom **"Kolotečina: Testiranje stvarnosti"**, ušao je u širi krug za nagradu Krična masa **NAGRADA "SEDMICA & KRITIČNA MASA" 2017.** godine. Pripovijetka **"Tko se boji smrti još tri za groš"** uvrštena mu je u **"Zbirku PS portala 2. književnog natječaja 2017. godine"**.

Također je objavio 2017. godine kratku zbirku poezije od svega šest pjesama naziva **"Vrletne strmine"** na stranicama Gradske knjižnice i čitaonice Petrinja. Na međunarodnom portalu **FIOKA**, objavio je knjigu pripovijedaka pod nazivom **DER TEUFEL** koja se sastoji od četiri poduže pripovijetke. Sudjelovao je na **8. KNS Međunarodnom književnom susretu 2017.** godine s dvije pjesme: **"Zarobljen"** i **"Zaboravljeni glasovi"**. Pjesmama, **Balkanski ideali, Bog ponižene vizije** te **Bezličja-naličja-lica** konkurirao je za nagradu **ZVONA i NARI 2017.** godine.

